

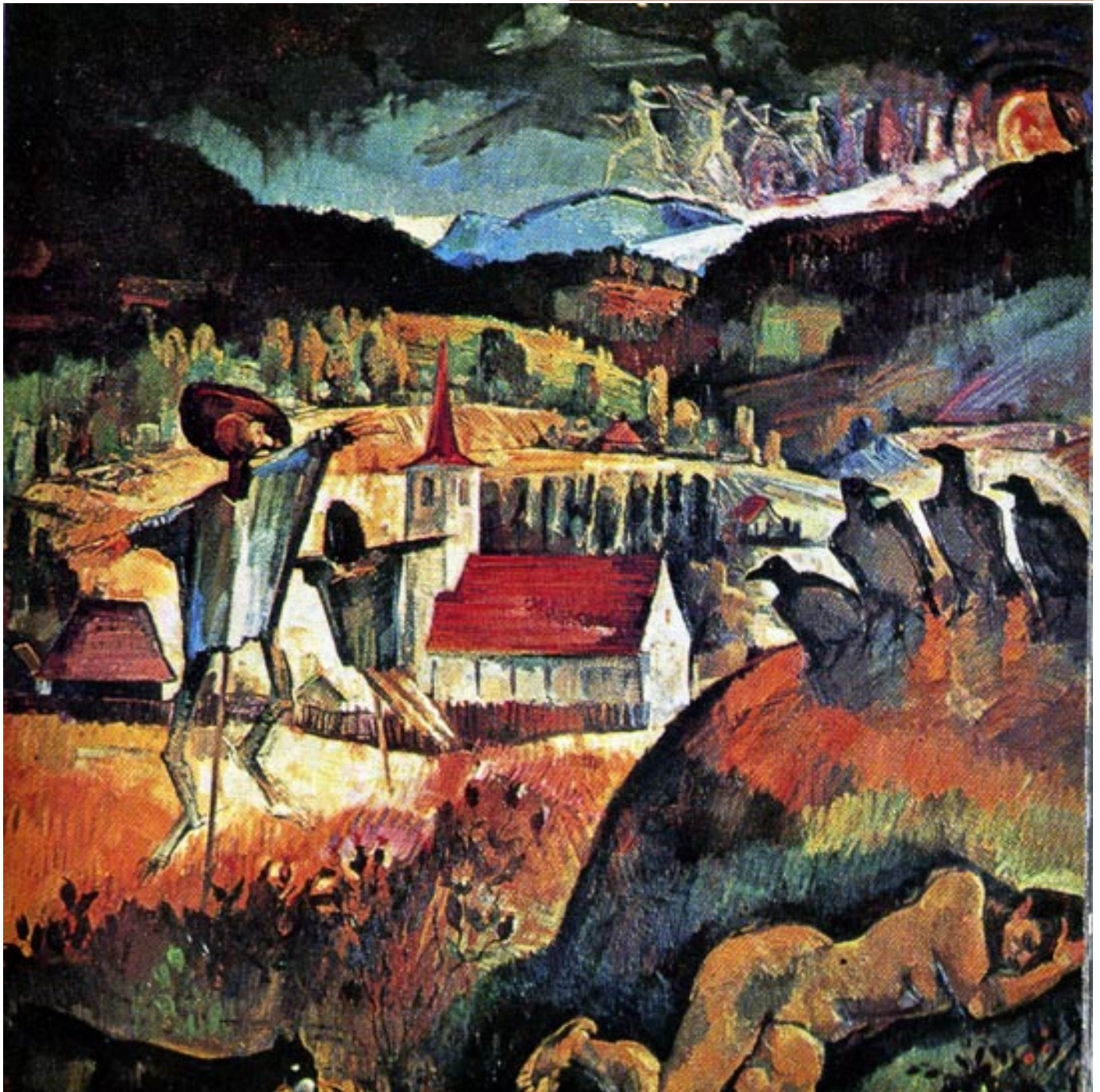
# KALEJDOSZKÓP

## KALEIDOSCOPE

Be kell hordanunk, hajtanunk mindent.  
A szavakat is. Egyetlen szó,  
egy tájszó se maradjon kint.  
Semmi sem fölösleges.

Zuhoghat akár negyvenezer nap  
és negyvenezer éjjel, ha egy  
buboréknyi lelkiismeret-  
furdalás sem követi a bárkát.

Kányádi Sándor: Noé bárkája felé



NAGY IMRE: MADÁRIJESZTŐK. OLAJ

Tel: 416 - 391 - 1290



www.resumesolutions.ca

CANADA'S LEADING RESUME WRITING, INTERVIEW & CAREER COACHING EXPERTS

- ◆ Resume Writing Services
- ◆ Cover Letter Writing
- ◆ Interview Coaching
- ◆ Career Coaching

A professionally written resume multiplies your chances to land the position you want. Let our Certified Writers and Coaches work for you!

WE OFFER

RESUME SERVICES

YOUR RESUME WILL...

- ◆ Look impressive
- ◆ Be Easy to Read
- ◆ Catch the Recruiter's Eye
- ◆ Dramatically Increase Your

Chances to Gain Winning Interviews

CAREER COACHING is a confidential, facilitative process that guides you through the journey of getting from RIGHT NOW to WHERE YOU WANT TO BE in your career. Career Coaching encourages and motivates you to pursue whatever action you need to take to achieve your career goals.

Our writers have composed 1000s of resumes for clients ranging from new graduates to senior executives, and are expert of handling complex issues such as gaps in employment, age discrimination, and career changes.

INTERVIEW COACHING

- ◆ Reduce Interview Anxiety
- ◆ Manage Awkward Questions
- ◆ Learn Effective Body Language
- ◆ Convey Strength and Values
- ◆ Solidify Job Offers

GET YOUR DREAM JOB NOW! Tel: 416 - 361 - 1290 info@resumesolutions.ca www.resumesolutions.ca

Celebrating 50 Years in Kensington Market



Building on a retail tradition that began in 1958, Tom's Place is a constant in the ever-changing world of fashion, proving that quality and value are always in style. What began as a bargain second hand store, is now one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

First floor specials: Men's Suits 4 for 1 Men's Sports Jackets 2 for 1



HOURS | M-W. 10-6 | Th-F. 10-7 | Sat. 9-6 | Sun. 12-5 190 Baldwin St. | Kensington Market (just west of Spadina) | Free Parking | 416-596-0297 | www.toms-place.com



This publication is financially assisted by  
THE WAPPEL BRECKNER FOUNDATION



Fotó: Kun Emília

### SZERKESZTŐI GONDOLATOK

Ahol felnőttem, nem volt divatban a Valentin napi ünneplés, először az ausztriai Edlitz-ben csodálkoztam rá a virágcsokros, piros szívekkel díszített üdvözlőkártyákra, amelyekkel újfent szerelmet vallott egymásnak férfi és nő.

Kissé irigyeltem az osztrákoktól ezt a szokást. Azóta megszoktam, hogy a naptár figyelmeztet a napra, amikor látványosan kell bizonyítanunk érzelmeinket.

Kávézás közben, kedvesünk arcát megsimogatva olvassuk el Radnóti Miklós szép versét - tudom, a meghitt hangulat magától ölel majd át mindenkit.

### Radnóti Miklós: KÉT KARODBAN

Két karodban ringatózom  
csöndesen.  
Két karomban ringatózol  
csöndesen.  
Két karodban gyermek vagyok,  
hallgatag.  
Két karomban gyermek vagy te,  
hallgatlak.  
Két karoddal átölelsz te,  
ha félek.  
Két karommal átölellek  
s nem félek.  
Két karodban nem ijeszti majd  
a halál nagy  
csöndje sem.  
Két karodban a halálon,  
mint egy álmon  
átesem.

**HIRDESSZEN FOLYÓIRATUNKBAN!  
A HIRDETÉS MAGÁBAN FOGLALJA  
AZ ÉVI ELŐFIZETÉST IS**

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus postán fogadunk el.

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.  
The opinion expressed in this publication are  
not necessarily those of the publisher.

### A TARTALOMBÓL - CONTENTS

Dancs Rózsa: Újesztendei gondolatok	2
Sajgó Szabolcs: Luca napján, kályhaközel, februári reggel	2
Kinda Kálmán: Siculicidium	3
Siculicidium - The Massacre at Mádéfalva	3
Böjte Csaba: Hogyan tovább?	4
Szabó Zsolt: Benedek Elek a gyermek- és ifjúsági irodalomért	5
Bartis Ferenc: Don vére	8
Ferenc Bartis: Don River's Blood. Transl. by George Telch	8
Dancs Rózsa: Apám emlékezete	9
Kati Reikai: The Alps - Ontario Science Centre	11
Benedek Elek: Az égisz éró fa	12
Valentin, a szeretett vértanú	15
József Attila: Ringató	15
Valentine's Day	16
Amanda Nicole Martinez: I Will Love You Forever	16
József Attila: Rejtelmek	16
John Miska: The Homecoming	17
Nagy Imre, a zsögödi Bruegel	22
Amikor a "tavaszi szél vizet áraszt"... haza indul a Krisztus Pilátus előtt c. Munkácsy-kép (D. R.)	24
Giovanni Boccaccio: Decameron - Negyedik novella	26
Giovanni Boccaccio: Decameron - Fourth Novel	27
Pósa Zoltán: Ne legyen magyar helység könyvtár nélkül	29
Veszely Ferenc: Határaink	30
Tatár Etelka: Ifj. Fekete István: Keresztutak	32
Kati Reikai's Bookreviews	33 - 35

**Kaleidoscope Publishing**  
Könyvkiadás, Folyóiratkiadás és -  
szerkesztés, Kéziratok fordítása

### KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

Megjelenik kéthavonta - Published bimonthly

Előfizetés - Subscription: CA\$39.95/ year; Foreign: S\$50.00/ year

Publisher: **Kaleidoscope Publishing**

Elnök - **Telch György-George** - President

Főszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-Chief

Terjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Elérhetőség - Address: 122 Silas Hill Drive

Toronto, On, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: **rosacae@hotmail.com**

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced by electronic means,  
photocopying or otherwise, without written permission from the  
publisher, excepting brief quotes for the purpose of review.

**www.kalejdoszkop.com**

**\*KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy  
Lexikona helyesírását követi**



Dancs Rózsa

## ÚJESZTENDEJI GONDOLATOK

Az év befejezése mindig ceremóniával történik. Talán azért örvendezünk, mert megúsztuk ezt az esztendőt is: nem történt velünk semmi olyan katasztrófa, amelynél nem jöhet rosszabb, az életünk fonala is gomolyog tovább a láthatatlan rokkán, és mennél több évet búcsúztatunk, annál kevésbé hisszük el, hogy egyszer ránk is sor kerülhet. Talmi kis örömeink hangos ünnepléssé terebélyesednek az ősztendő beteljesülésének perceiben, mintha ezzel leróhatnánk minden elmúlászott fizetnivalónkat az egymás iránti jóindulat oltárán.

Mi tagadás, a legtöbbet azok ellen vétünk egy esztendő háromszázhatvanöt napján, akiket atyánk fiának, embertársunknak, testvérünknek mondhatunk.

Ha megmérnök azt az irigység-, áskálódás-, gáncsoskodásmennyiséget, amelyet legjobb barátunkkal szemben éreztünk és elkövettünk egy bizonyos idő alatt, bizony kevés hely maradna a szívünkben a büszke önérzeteskedésre.

Emberek vagyunk! Mondhatjuk elnézően, de embervoltunk sok mindenre kötelez. Még arra is, hogy másokra, környezetünkre is tekintettel legyünk olykor, és lássuk meg a könnyes arcokat. Még az ó- és az újév küszöbén gomolygó örömmámor gőzében is. Az ősi Bort, búzát, békességet! újévi jókívánságot tapasztalataim ilyen formában módosították:

Adj, Istenem, békességet az emberek szívében!

Adj, Istenem, búzát bőséggel, hogy mindenkinek jusson az asztalára jó karéj friss kenyér, necsak megszáradt morzsa!

Adj, Istenem, kevesebb bort a kupákba, hogy csak ünnepein koccintson az ember, és ne abba meneküljön gondjai, feladatai elől könnyeket fakasztón!

Kívánom ezt így, átváltoztatva, mert embervoltunk megcsúfolását látom a régi mondáshoz való túlzott ragaszkodásban, miszerint mi, magyarok a borba temetjük örömeinket és bánatunkat egyaránt.

Ismertem olyan “derék” embereket, akik hónapokon át otthon hagyott gyerekeik után sírtak, olyan meghatóan, hogy minden ajtót kinyitott számukra ez a szülői fájdalom, és gyakorta fordultak az alkoholhoz, hogy könnyebben elviselhessék az “idegenbe szakadt szegény hazánkfia” állapotot. De szilveszter éjszakáján olyan eszeveszett csörömpölést, puffogatást rendeztek az idegenek legnagyobb “gyönyörűségére”, hogy az épületben levő, álmukból ismételtelen felriaszított gyermekek sikoltozva ugrottak ki az ágyakból. Az édesanyák könyörgésére, hogy

kissé arrább durrantsák el a rakétaikat, durván ordították: Vigyétek a f...ba a kölykeiteket, mi most mulatunk!...

És emlékszem olyan magyar zarándoklásra is - ausztriai menekült tábor lakójaként —, amelyet azért szervezett földönfutó magyarok számára a Szeretetszolgálat, hogy szabadon elénekelhessük végre a Székely himnuszt, elcsukló hangon, hogy “Ne hagyd elveszni Erdélyt, Istenünk”, és mindenkit megrázó módon fohászkozhassunk: “Isten, áldd meg a magyart!” Néhány óra múlva azonban olyan kacskaringos káromkodásokat fakasztott búsuló magyarok ajkán a spicces állapot, hogy azonnal felvetődött egyesekben az ártatlan kérdés: Ezek lennének mi, magyarok?

Nem ezek vagyunk mi, magyarok! Csupán néha elragadtatjuk magunkat. “A magyar sem alábbvaló, mint más”, fogalmazta meg Tamási Áron, amit kiegészíthetünk azzal, hogy magyarnak lenni, bárhol éljünk is a világon, tisztességet jelent.

Ennek a tisztességnek a megtartásához kívánok magunknak erőt, egészséget az új esztendőben.

### Sajgó Szabolcs Luca napján

mesterséges fények idebenn  
odakünn sötétben a sötét  
a hold kopasz fák ketrecében  
fogadja fagyba ájult föld fölött  
az izzó nap hevét

### kályhaközel

hódara porzik a szélben  
csöndes az út a határ  
pattog a tűzön a tegnap  
kormol a mának  
s nyújt meleget  
kályha közelben éled a szó  
embert virágozik újra

### februári reggel

megint ragyog  
ajtód előtt ágyéig szélfúttá hó  
szünetlen madárhang  
tollas torkok a hegyi csendben  
akár a harsonák  
járja a szép fagyos világot  
a hideg úron téren át a kék kacsint  
ébredj  
magánzárkád résein  
a fény üzen



Kinda Kálmán

**SICULICIDIUM***E. P. pusztinai barátomnak**Első stáció*

Csíkmadarasról már szaladtunk,  
Mikor Madéfalván már égett a kereszt.  
Hátunkon nagy batyut cipeltünk,  
S a küsded Jézust.

*Második stáció*

Vad erdőkben megpihentünk,  
A szeredást elővettük,  
Lovainkat megittattuk,  
S nagyon kerültünk Gyimes felé.

*Harmadik stáció*

Lóvésznél kidőltek a lovak,  
És az ártatlan csecsemők.  
Jaj, Názáreti Újszülött!!!

*Negyedik stáció*

Tatros vizét jól elérve  
Elenkjött egy román fáta,  
Verítékünk letörölte...

*Ötödik stáció*

Zöld Péter is jöve velünk,  
Támogatta a keresztet,  
Pár percig még le is vette...

*Hatodik stáció*

Pusztinába, hogy elértünk,  
Ruháinkat elcseréltük.  
Jó románok ideadták.  
Nem kaptak meg a katonák.

*Hetedik stáció*

Keresztre is feszítettünk...  
Anyanyelvünk felejtgettük...  
ELI, ELI! LAMMA SABAKTANI?

**SICULICIDIUM - THE MASSACRE AT  
MADÉFALVA - JANUARY 7, 1764**

In 1763, the Court of Vienna entrusted general Adolf Buccow to set up two Székely and two Romanian regiments to patrol the borders. However, the Székelys were unwilling to give up their centuries-old tradition of soldiering and their privileges and thus, they resisted to join the forced military draft and they organized a revolt against it. Maria Theresa appointed a new general, namely Josef Siskovics, who commanded his soldiers to attack Madéfalva, where the Székely leaders were supposed to meet in a council. It was under the darkness of the snowy night of January 7, 1764 that the Habsburg mercenaries sneaked in the village and massacred about 400 unsuspecting people (including innocent children and women).

The following days, the Székely leaders were captured and impeached, while thousands of terrified Székelys started to migrate to Bukovina, where they took refuge in the villages of the Csángómagyars who had been living there for centuries. In 1774, the Habsburg soldiers grabbed control of Bukovina (from the Ottoman authorities) and - by the intervention of Count Andreas Hadik - they pardoned the Székelys and they settled them down in the province that they planned to reorganize. Here the Székelys had founded their settlements from where later they swarmed out to every possible corner of the world. Bukovina is a historical region on the northern slopes of the northeastern Carpathian Mountains and the adjoining plains...

The five villages of the Székelys of Bukovina were Istensegíts ("God help us!"), Fogadjisten ("Accept God's will!"), Józseffalva, Hadikfalva and Andrásfalva.

*Az emléktábla és felirata*

Székely nép! Itt hullott őseid vére  
Melyet zsarnok önkény bosszús karja ére

Midőn őseink büszkeségét védték  
Szörnyűképp olták ki sok ártatlan életét

De bár elvesztek ők ádáz fegyver által  
Emlékük nem vész el örökké fennmarad  
Mert hű kegyeletbe ha megtartod őseid  
Így él majd el emlékükh időtlen ideig.



Böjte Csaba

## HOGYAN TOVÁBB?

Nemcsak a részvények esnek, meg az árfolyamok, hanem mintha a világ nagyhangú előljárói is elcsendesedtek volna. A politikusok elbizonytalanodtak, a bankárok sokkal visszafogottabban nyilatkoznak. Talán ez nem is volna baj, az a szomorú, hogy az emberiség nagy tömege a holnaptól, már nem a jót, nem szép álmaik beteljesedését várják, hanem reményvesztetten félnek az eljövendő napoktól, melyek nagyon sokak szerint csak munkanélküliséget, háborút, összeomlást, anarchiát, pusztulást fognak hozni. Félünk, mert szinte kitapintható, ahogy napról-napra párolog, vékonyodik el az embertársainkba, a közintézményeinkbe vetett bizalmunk, hitünk. Elillan az összetartozás kellemes érzése, az, hogy együtt jobb, könnyebb, szebb ez a világ. Elmagányosodunk, bezárkózunk, félünk egymástól és sokmindenben megtorpanunk!!!

Igen biztos, hogy a világunk GDP-ben mért rohanása megtorpant. De talán ismerős a kis nyuszi és a teknőc párbeszéde? A nyuszi szalad, a teknőc ballag utána. A nyuszi nyüstöli a teknőcöt, hogy szedje már a lábát, de a cammogó teknőc egyre csak azt mondja, hogy: te nyuszi, milyen jó, hogy ilyen lassan haladunk! De miért lenne jó, kérdi a nyuszi, hogy lassan megyünk. Mert nem jó felé megyünk – jön a csendes válasz a teknőctől!

Megtorpant a világunk, de nem is baj – mondom félszájjal – mert talán nem jó felé mentünk.

Nem hiszem, hogy nekünk még több autóra, és csillogó-villogó ruhára, lim-lomra, elektromos kutyüre lenne szükségünk. Jó lenne most egy csendes, visszafogott séta. Úgy gondolom, hogy mindannyian arra vágyunk, amit a betlehemi barlang jelképez, arra amit a Mária karjaiba simuló kisgyermek mosolya jelent: biztonság, szeretet, egymást átkaroló jóság, ezekre van szükségünk! Mária figyelő, egy életre kimondott alázatos ikenyére, Szent József megbízható férfiúi hűségére, ki a nem vér szerinti gyermekére is gondoskodó jósággal tekint. Nekünk ma a család melegére, megértésre, elfogadásra, a ránk ragyogó tekintettel felnéző kisdedekre van szükségünk.

És mindezt miért csak félszájjal mondom? Az biztos, hogy nem azért, mert nem hiszek a názareti csendes, örömteli családi élet világot megújítani tudó erejében. Hiszem, hogy mindaz, mi igazán értékes az életünkben, ami az embert emberré teszi, azt nem tudja elvenni tőlünk a gazdasági válság, a pénzügyi összeomlás, mely országainkat érinti. Családod, barátaid iránti őszinte szeretetedet, azt, hogy gyermekeiddel vidáman elmenj kirándulni, vagy egy zimankós este leülj sakkozni, römizni, azt nem tudja senki elvenni tőled. Azt, hogy leülj egy jó sörré a barátaiddal és egymást férfiasan ugratva elbeszélgetsetek, gondolom megteheted, még ha nem is dübörög a gazdaság.

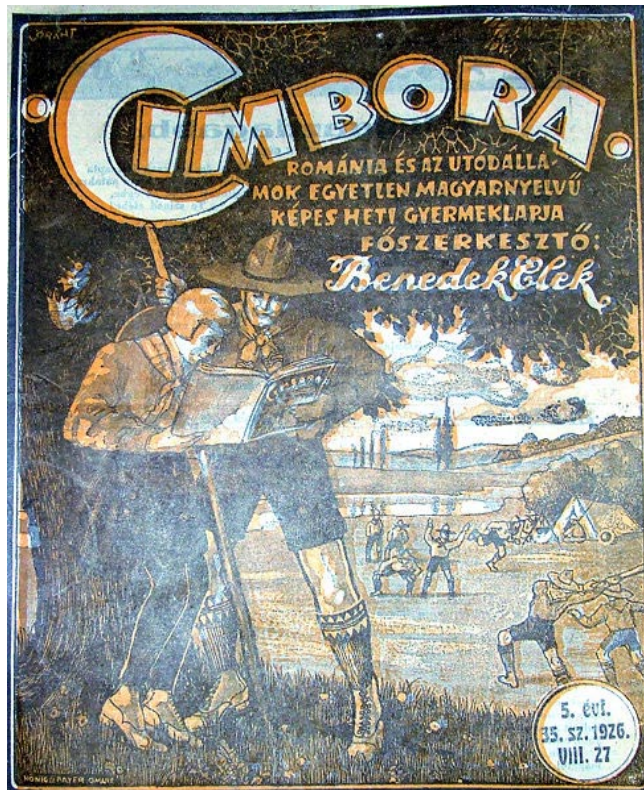
Azért vagyok visszafogott, mert a szabad akarátú em-

ber, félelmében, a pánikhangulatban nem biztos, hogy ezt a csendes, visszafogott, természethez, önmagához, családjához visszavezető utat fogja választani. A harmincas évek elején kipattanó gazdasági világválságra sem ezt a választ adták a népek vezetői. A hatalomért, annak megtartása érdekében óriási kölcsönöket vettek fel, újból felpörgették a termelést, a fogyasztást, és beindultak a hatalmas fegyvergyárak, a háborús gépezetek, és az emberiséget belesodorták a második világháborúba. Az anyagiak szorongatásából hihetetlenül gyorsan kinőttek a mindent elsodró, kegyetlen jobb és baloldali diktatúrák. Nem jó felé mentünk, a termelés, fogyasztás mókuskereke már nagyon gyorsan pergett. Hiába volt mindenféle szerződés a fenntartható világról, mi egyetlen gyárat sem, sőt egyetlen villanyégőt sem kapcsolunk volna ki, ha lenne vevő az előállított termékekre.

Megtorpantunk, hogyan tovább? Alázatos imádkozó lélekkel kérem az Urat, hogy a názareti csendes élet mellett tudjunk dönteni. Krisztus mutatja nekünk a kétezer éves utat, a szeretet útját. Képesek vagyunk-e a mindannyiunkat boldoggá tevő szeretet mellett dönteni, vagy világunk újból a gonosz lélek játékszere lesz? Van megoldás, kiút, és lelkünk mélyén érezzük, látjuk is ezt az utat. Merjünk – külön-külön is, de együtt is – a jó szándék által vezetett őszinte szeretet útja mellett dönteni! És ne feledjük, bármi is történik körülöttünk, az nem jogosít fel bennünket arra, hogy letérjünk erről az útról, melyen kívül minden más csak pusztulás, szakadék.

Kiseb testvéri szeretettel, cs. t.

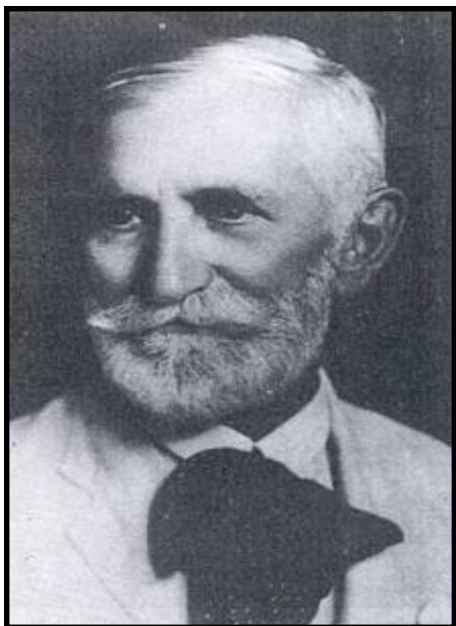
*Erdély.ma, 2009. január 15., 23:46 ]*



Benedek Elek gyermeklapja, 1926.

**BENEDEK ELEK-EMLÉKÉV - 1859 - 1929**

“... fő, hogy dolgozzanak.”



Szabó Zsolt

**BENEDEK ELEK A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI IRODALOMÉRT**

*A mese szerepe a nevelésben és a kommunikációs készség fejlesztésében*

Népmesekutatók vizsgálták a jelenséget: mi lehet az oka annak, hogy a népmese hagyományos szerepe a paraszti kultúrában megváltozott, a felnőtt hallgatóság kommunikációs rendszerének részéből hogyan vált fokozatosan a gyermekek kizárólagos műfajává. Talán már a XIX. század derekától nyomon követhetjük ezt a váltást, jószerevével éppenséggel Benedek Elek szeme láttára, de mindenképpen az ő életében nőtt meg a mese szerepe a nevelésben és a gyermekek kommunikációs készségének fejlesztésében. Megfordítva a kérdést: vajon nem éppen Benedek Eleknek köszönhetjük, hogy a magyar falusi közösségekben élő mesemondás, a kizárólag szájhagyomány útján terjedő népmesei hagyomány meghódította a részben idegen eredetű városi polgári kultúrát is, máig hatóan elevenebbé, fordulatossabbá téve nyelvhasználatunkat. Ha nagyon igyekszünk, talán még találhatnánk valami kerek évfordulót is, ami miatt Benedek Elek ilyen irányú munkásságáról lefújhatjuk a port, hiszen az EU-csatlakozás, a globalizáció, a rengeteg nevét kereső új fogalom roppant időszerűvé teszi a kérdést: vannak-e belső tartalékai a magyar nyelvnek, a sokféle elemet magába ötvöző magyar kultúrának, hogy erre az új kihívásra is sikeresen válaszoljon. Ezért is érdemes okulás végett közelebről szemügyre venni az előttünk járók hasonló gondjait.

Nem volt túl sok szerencséje Benedek Eleknek sem a kortárs, sem a későbbi korok irodalomtörténészeivel, egy kicsit mintha kilógott volna valamennyi előre kimódolt skatulyából. Nem volt elég modern, sem kellőképpen népmozzani modorú, meg aztán egyik irodalmi-politikai csoportosulás iránt sem kötelezte el magát kizárólagosan. Így fordulhatott elő az, hogy bár jelképesnek számított hazatérése, végleges hazatelepedése Kisbaconba 1921 derekán, amikor százezrek fogtak okkal vagy ok nélkül vándorbotot a kezükbe, és hagyták itt Erdélyt, 1929-ben bekövetkezett halála után inkább csak szűkebb pátriájában volt töretlenül népszerű. Ebben nagy szerepet vállalt a kisbaconi Benedek Elek Emlékház 1969-es avatásától kezdődően lánya Benedek Flóra és unokája Bardócz Dezsóné Lőrincz Júlia. Ők a személyes emlékekkel színesített kalauzolásaikon túl a zarándokhelyé vált kúria fennmaradásáért vívott mindennapos küzdelemben is állták a sarat. Elsősorban nekik köszönhető, hogy tovább élt Benedek Elek legendás alakja, a mostoha körülmények ellenére is szinte családtagként beépült sok ezer gyermek és ifjú tudatába Biharkeresztesen innen és túl.

Benedek Elek születésének vagy halálának kerek évfordulói alkalmat adtak arra, hogy számba vegyék irodalmi hagyatékát, és Balogh Edgárnak köszönhetően a helyére került a kritikus, a harcos közíró, az elmaradott székely vidékek gazdasági fellendítésének fáradhatatlan szószólója.

Irodalmi levelezésének négy megjelent kötete ugyan mindössze életének utolsó nyolc évét fogja át, de a közzétett közel ezer elküldött és hozzá írt levél alapján képet alkothatunk arról a szerteágazó tevékenységről, amelyet íróként, újságíróként, szerkesztőként és az irodalmi élet szervezőjeként kifejtett. A leveleknek mintegy harmada a *Cimborával* függ össze, laptulajdonosokkal, munkatársakkal, nyomdával, szülőkkel, s akkor még nem is említettük a gyermekeknek közvetlenül vagy a lap hasábjain írott leveleit, üzeneteit, ami a fénykorban elérte a százat is lapszámonként.

Kevés író neve forrott annyira össze irodalmi köztudatunkban egy újsággal, mint Benedek Eleké a *Cimborával*. Sok erdélyi családban immár csak legendákban élnek tovább a történetek, hiszen 74 esztendeje jelent meg a lap utolsó száma, és egyre kevesebben őrznek személyes emléket Elek apóról, nagyapóról.

A *Cimbora* története persze nem 1922-ben kezdődött. Benedek Elek a gyermek- és ifjúsági irodalom felkarolását, a jó gyermeklapok szükségességét már 1888-ban elmondott képviselőházi szűzbeszédében meghirdette. Érdemes egy kicsit alaposabban szemügyre venni első felszólalását az országgházban, mert a megszokott patetikus szónoklat helyett egyszerű, szemléletes, humoros fordulatokban bővelkedett, mintha gyermekeinek mesélne. Lehetett is ebben már némi gyakorlata a kétgyermekes apának, aki önéletírása, az *Édes anyaföldem* (1920) tanúsága szerint annak idején édesapjától, Benedek Huszár Jánostól, az udvarukon lakó



zsellérleánykától és a szénacsinálás tréfamesterétől tanulta a mesemondást, rajtuk keresztül ismerte meg a világot, kommunikációs készségét ők fejlesztették arra a tökélyre, hogy egy egész ország mesemondója, nevelője lett.

A felszólalás elején, lévén a közoktatási költségvetés vitája terítéken, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium, a baróti gazdasági iskola és a székelyudvarhelyi reáliskola ügyéről szól röviden, mintha csak jelezni szeretné: ő képviselője, szószólója a székelységnek. Aztán megdicséri Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi minisztert, mert a népiskolák, akár csak a mesebeli katonák, varázsütésre keltek ki a földből. Éppen csak utal rá, hogy a tankönyvekről is lenne bőven mondanivalója, de az ifjúsági irodalom sokkal többet érdemelne, a legmagasabb szinten is oda kellene figyelni rá. A képviselőtársak előbb derűsen, majd elszörnyülködve hallgatták Benedek Eleket, amikor a gyermekeknek írott könyvekből olvasott fel részleteket annak igazolására, hogy a t. Házban ülők gyermekeit milyen lapos történetekkel, rossz magyarsággal megírt szövegekkel butítják, és veszik el tőlük egy életre a kedvét, hogy egyáltalán örömet lelje az olvasásban. Tíz esztendő múlva a Magyar Kritika hasábjain *Ifjúsági irodalom* című cikkében emlékezik vissza erre a köz-szereplésére és fogadtatására.

„A magyar ifjúsági irodalomnak akkor valóban szomorú képe volt. Íróink közül alig egy-kettő ereszkedett le a gyermekvilághoz, a jó magyar gyermek- és ifjúsági könyvet újjunkon össze lehetett számolni, ami volt, mind idegenből került: idegen képek, együgyű versikék, mesék, történetek kíséretében, megrontói a magyar nyelvérzéknek, a szellemnek, az ízlésnek, az egészséges gondolkodásnak. Az újságkritika akkor sem volt különb, mint ma – figyelmeztet a cikkíró. – A könyvnek a cifra tábláját nézték, tartalmával senki sem törődött, tanárok és tanítók tájékozatlanul állottak: azt vették, ami a kezükbe akadt.”

Benedek Eleknek az volt a célja, hogy a minisztériumot, sőt a Magyar Tudományos Akadémiát jó ifjúsági könyvek iratására, terjesztésére buzdítsa. Pályadíjak kítűzésével támogathatná az ügyet az állam, az ajánlott és ajánlható művekből összeállított könyvjegyzékekkel segíthetnék a tanítók, tanárok munkáját, a kiadókat is jutalmazhatnák, ha értékes könyveket jelentetnek meg. Ugyanakkor figyelmeztet a felszólaló arra is, hogy a gyermek- és ifjúsági irodalom művelése egyáltalán nem könnyű feladat, csak egyik feltétele az írói tehetség. „A legzseniálisabb író is kudarcot vall – hirdeti –, ha tehetségéhez nem járul mély, mély kedély s mindenekfelett: a gyermekvilágnak erős szeretete. Annak, ki gyermekkönyv írásába fog, kell hogy érezze vagy érezte legyen valaha a családi élet melegét, kell hogy részese legyen, vagy lett legyen valaha a családi élet örömeinek és aggodalmainak; kell hogy le tudjon szállni a gyermekvilág esze járásához, kedvteléseire, s éppen nem felesleges, ha mindezekhez lelkében van még a gyermekével rokon vonás: egy csepp naivitás.”

A már idézett cikkében – tíz esztendő múlva – még

körültekintőbben fogalmaz: „Száraz, lélek nélkül való, rossz magyarságú tankönyvek, nem írói hivatottsággal s a gyermeki lélek ismeretének hiányával, hevenyészve írt könyvek – mintegy szövetkeznek a gyermek kedélyének, nyelv- és stílusbeli érzékének megrontására, s mert a maga idejében nem a neki való könyveket adják kezébe, ellenőrizetlenül merül a kalandos, idegfeszítő történetek olvasásába: lassanként elcsenevészesedik lelkében az igazi szép iránt való érzék, és meglett korban is a könnyű, irodalmi érték nélkül való olvasmányokat keresi, míg végre azokat is megunja és – semmit sem olvas.”

Arra figyelmeztet Benedek Elek, hogy az elérendő cél: értő közönséget nevelni a magyar irodalom befogadására. Hiszen az irodalmi értékű ifjúsági olvasmányokon felnőtt nemzedék fejlett ízlése és kritikai érzéke saját könyvtárában sem túrná meg a selejtes holmikát, és nem csupán képes újságokból mértené műveltségét. Maga is jó példával jár elől, s mert úgy érzi, otthonról jól feltarisznyálták, amikor nekivágott útjának, az ő korában még az ország nagyobbik részében élő hagyományos társadalomban, műveltségben gyökerező, a teljes életet átszövő népmeséket használja fel eszközként. Nem egyszerre, fokozatosan jött rá, hogy kár paragon hagynia népmesei tudását, beszélőkészségét, s az élő beszéd fordulataival fokozatosan, de nagyon eredményesen egységesítette, magyarosította, vagy ha úgy tetszik egyenesen székelyesítette a XIX–XX. század fordulójára a köznyelvet.

Amikor Gyulai Pál megbízásából a *Magyar Népköltési Gyűjtemény* harmadik kötetét szerkesztette (*Székelyföldi gyűjtés*. 1882), akkor még csak az elődök: Orbán Balázs, Kriza János és a jó barát, Sebesi Jób gyűjtését teszi közzé a sajátja mellett. S a kor szokását követve újrameséli a csak vázlatosan feljegyzett meséket, s a verses szövegekbe is belenyúl, ha hiányosnak érzi őket. Maga a jó falusi mesemondók gyakorlatát követi – állapítja meg a Benedek Elek meséivel, közlési módszereivel behatóan foglalkozó Kovács Ágnes. A mesék színtere Kisbacon, kicsit tágabban Erdővidék, a szereplők a falu, a környék ismert alakjai: egy boszorkány hírében álló öregasszony, kinek orra a térdét veri, vagy a hallgatóság között levő kopasz, sánta is bekerül a mesékbe. Második és harmadik könyvében (*Székely Tündérország*. 1885 és *Székely mesemondó*. 1888) található még olyan mesék, amelyek olyan tájnyelvi fordulatokat tartalmaznak, amelyeket meg kell magyarázni az olvasónak, mert különben honnan tudná, hogy a renyekedés az hangos tépelődést jelent, vagy mi történik azzal, akinek elfogy vagy elmegy a kurázsija.

Gyaníthatóan a sorra születő saját gyermekein próbálhatta ki a népmesék hatását, és a hagyományosan felnőtt közösségek kommunikációs rendszerébe illeszkedő, közös munkák (fonók, tollfosztás, dohányfüzés, kukoricamorzsolás stb.) vagy huzamosabb együttlét (erdőlés, katonáskodás) egyhangúságát oldó funkció mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a mesék oktató-nevelő szerepe, és a



gyermek szellemi fejlődésének irányító rendszerévé válik Benedek Elek száján-kezén-tollán.

Ösztönzője lehetett az a tény is, hogy az akkortájt rohamosan magyarosodó Budapesten, Benedek Elek új életterében, nemcsak a szűk családi, hanem a tágabb polgári környezettel is meg akarja ismertetni az otthonról hozott, hagyományos értékeket. S a saját családi, keze ügyében levő mesekincséből kiindulva, mintegy körkörösén veszi birtokba és adja tovább előbb a szűkebb pátriája, a Székelyföld, aztán az egész magyar nyelvterület s végül a világ mesekincsét. Nekiáll és módszeresen felkutatja a gyűjteményekben, folyóiratokban lappangó, gyakran tájnyelven vagy rozoga stílusban írt, vagy éppen idegen nyelvre átültetett magyar népmeséket, hogy a millennium ünnepére közkinccsé tegye. Így születik meg a *Magyar mese- és mondavilág* korszakos vállalkozása, amely előbb füzetes sorozatban, majd öt- és tízkötetes kiadásban több mint fél millió példányban jószerével az addig közölt teljes magyar mesekincset újramesélte. Gyűjteménye talán a legnagyobb példányszámban megjelent könyv volt, s a szűkebb-bővebb válogatások, díszes és ponyvakiadások, amelyek az író életében és azóta is napvilágot láttak, túlzás nélkül mondhatjuk olyan hatással voltak a magyar irodalmi és köznyelv fejlődésére, amely csupán a Bibliáéhoz mérhető. Több alkalommal is a magyar könyvek sikerlistáinak élén állt, két ízben még a pályája csúcán levő Jókait is megelőzte a legnagyobb példányszámban megjelent könyvek között. A mesékből eredő szólások, szóláshasonlatok, bizonyos kezdő és záró népmesei fordulatok szerves részévé váltak nemzedékek mindennapi beszédének: az Óperenciás tengert, az üveghegyeket, a tojáshejba kerekedett és a Küküllőn leereszkedett boldog egymásra találókat, akiknek lakodalmán előzőleg „Hencidától Boncidáig” folyt a mindenféle földi jó, vagy az „ásó-kapa”, a „köszönd, hogy öreganyádnak szólítottál” sok tucat társukkal – ezeket mindenütt ismerik, ahol legalább emlékcserpeiben él még a magyar nyelv. Népmesekutatók kimutatták, hogyan vált különböző vidékeken egy-egy mese abban a formában élővé, ahogyan Benedek Elek újramesélte. A vásári ponyvákrol, kalendáriumokból, a falusi papok, tanítók, értelmes gazdaemberek könyvtárából sokmilliónyan olvasták, felolvasták ezeket a meséket, hatott gondolkodásukra, fejlesztette kisebb-nagyobb közösségek kommunikációs készségét. Lengyel Dénes Benedek Elekről szóló monográfiájában külön fejezetet szentel a meseíróknak.

A *Magyar mese- és mondavilág* sikerén felbuzdulva más népek mesevilágát is meg akarta hódítani a magyar olvasók számára. Az ország területén élő nemzetiségek meséiből *Benedek Elek Kiskönyvtára* sorozatban előbb a román és a szász mesekultúrából ad ízelítőt Alexics György illetve Jakab Miklós gyűjtése alapján. Utána célozza meg a világirodalom mesekincsét: a Grimm testvérek mesét és az Ezeregyéjszaka legszebb meséit ülteti át. Aztán a színes mesekönyvekként ismert és a múlt század hetvenes éveitől a

Kriterion gazdagon illusztrált kiadásában újból napvilágot látott kötetek (Piros, Kék, Ezüst és Arany) 37 nép 112 meséjét kínálják a magyar olvasónak. És ezekben is ugyanaz az élő, beszélt nyelv az üzenethordozó, mint az eredeti vagy újramesélt történetekben. Ezekben lépi túl Benedek Elek a magyar nemzeti mesekincs megszemélyesítőjének a német Grimm testvérekéhez, a dán Andersenéhez vagy a román Petre Ispirescuéhoz hasonlatos szerepkörét.

A több mint 150 kötetes életműből a mintegy harmadát kitevő mese- és gyermekkönyvek kétségtelenül nagyon fontos szerepet tölthettek be nevelő programjában. Gyermeklapokban – 1889-ben Pósa Lajossal közösen alapította *Az Én Újságomat*, amelynek szerkesztője is volt, 1909-ben indult a *Jó Pajtás*, amelynek főmunkatársa, majd 1916-tól, Sebők Zsigmond halála után, szerkesztője is – próbálta meg közvetlenül is szolgálni a gyermekirodalom fejlődését. Hazatérve Kisbaconba, rövid önként vállalt száműzetés és tájékozódás után, 1922-ben vállalta el Szentimrei Jenő felkérésére a Szatmárnémetiben megjelenő *Cimbora* szerkesztését, és attól kezdve szorosan összekapcsolódott a sorsuk – mindhalálig. Hallatlan lelkesedéssel, odaadással szerkesztette, de jelentős mértékben írta is, a *Cimborát* – erről az emberfeletti munkáról, vesződségről tanúskodnak levelei. A megjelenés nyolc esztendeje alatt – s a csúcás az 1923-as esztendő –, sikerült tekintélyével, szervezőmunkájával a kereken egyszázra becsült munkatársi gárdába megnyernie a legjobb erdélyi tollforgatókat: Áprily Lajostól, Balázs Ferenctől, Berde Márián, Dsida Jenőn, Kós Károlyon, Ligeti Ernőn, Molter Károlyon, Nyíró Józsefen, Reményik Sándoron, Szentimrei Jenőn át Tamási Áronig vagy Tompa Lászlóig lényegében majdnem az összes idehaza számba jöhető szerzőt. A *Jó Pajtás* korábbi törzsgárdájából továbbra is jelen voltak a lap hasábjain Balázs Béla, Móra Ferenc, a népszerű ifjúsági író Szondy György és mások. A világirodalom klasszikusait – köztük román szerzőket is – közölt.

A *Cimbora* legfontosabb rovata az Elek nagyapó üzeni volt. Közvetlen, családias hangon gyermeklevelek ezreire – a lap fénykorában heti száz-százhuszra is – válaszol, tanácsot ad, buzdít, bátorít, bajban együtt érez, és mindvégig nevel gyermeket és szülőt egyaránt emberségre, hazaszeretetre, valós alapokon nyugvó önismeretre: „*Ennek az újságnak minden sora egy szent célt szolgál: nemesen, emberségesen gondolkodó, művelt magyarokká nevelni titeket*” – írja egyik üzenetében. Rendszeres levelezésre buzdítja fogadott unokáit, dicséri, biztatja, ha fejlődést tapasztal, hozzászoktatja az olvasáshoz, fejleszti íráskészségüket, s a legügyesebbeket saját könyvtárából jutalmazza olvasnivalóval. Az iskolai tananyag kiegészítéséül közöl honismereti vonatkozású írásokat, eredet- és helytörténeti mondákat, magyar irodalomtörténetet, az érdeklődő kamasz fiú kérdéseire adott válaszaival a Tamás érdeklődik rovatban az olvasók természettudományi és történelmi ismereteit gyarapítja.

Nyolcvanegy esztendővel ezelőtt állott Benedek Elek



a *Cimbora* élére és próbálta meg a képviselőházi szűzbeszédében megfogalmazott elvek szellemében a gyermekek és serdülők számára a legmagasabb színvonalon írott, szerkesztett szellemi táplálékot biztosítani. Teljesítményét azt hiszem minden túlzás nélkül kellő tisztelettel és csodálattal emlegethetjük és értékelhetjük. Egyszemélyes intézmény volt, s Erdélyben ehhez egyedül talán az 1956-ban Asztalos István szervezte és indította *Napsugár* fogható. Ez viszont már nem annyira az én gyermekkorom emléke, hanem a családban sorra felcseperedők számára fedeztem fel, a magam gyönyörűségére is Bajor Andor, Bálint Tibor, Fodor Sándor, Kányádi Sándor vagy Veress Zoltán meséit, elbeszéléseit, verseit, amelyekkel tudatosan vállalták Benedek Elek programját: gyermekeknek és ifjaknak csakis a legjobbat az irodalomban is!

(*Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Könyv és Nevelés, 2003. 2.*)

## ELEK BENEDEK, KNOWN AS “UNCLE ELEK, THE TENDER-HEARTED STORY TELLER” 1859 - 1929

Born in Kisbacon, Transylvania (today Băţanii Mici, Romania), he studied at Székelyudvarhely and later at Budapest. As a student he went with Job Sebesi to collect folklore elements. The result was a collection of transylvanian tales, which received great acclamation from the critics, that he cut off his studies. He worked at first as a journalist for *Budapest Hírlap* (“Budapest Newspaper”) and for other newspapers.

He was a member of Parliament between 1887 and 1892. In his speeches he engaged in youth literature, folk poetry, folk language and public education.

In 1889 he started, together with Lajos Pósa, the first Hungarian literary magazine for youth, *Az Én Újságom* (“My Magazine”). He was the editor of *Jó Pajtás* (“Good Buddy”) with Zsigmond Sebők. He also edited a series of books for youth, called *Kis Könyvtár* (“Small Library”); this later appeared as *Benedek Elek Kis Könyvtára* (“Small Library of Benedek Elek”). In 1900 he joined the Kisfaludy Group, a group of famous Hungarian writers and poets. He also wrote poems, dramas, novels and historical fiction books, but the most famous were his fairy tales

In 1885 appeared the *Székely Tündérország* (“Transylvanian Hungarians’ Neverland”), what contains the first original fairy tales from the authors. Six years later in 1891 appeared the *Székely mesemondó* (“Transylvanian Hungarian Storyteller”). The biggest challenge was the *Magyar mese- és mondavilág* (“World of Hungarian Tales and Legends”), what appeared in 5 volume between 1894 and 1896. This book was dedicated to the Hungarian Millenia.

Next to the original stories he made translations too. For example he translated many tales from Grimm’s Fairy Tales and Arabian Nights to Hungarian.

After the Treaty of Trianon (which confirmed Romanian sovereignty over Transylvania) he went back to his native village, where he edited the youth magazine *Cimbora* (“Pal”) until he died.

## A 2. MAGYAR HADSEREG MÁRTÍRJAINAK EMLÉKÉRE

Bartis Ferenc

### DON VÉRE

*Dr. Ódor Zoltan akadémikusnak  
testvéri barátsággal*

A Don vére ma is belefolyik

a Dunába, a Tiszába, a Marosba, az Oltba, a Rábába  
s hóhér-ölelése fojtogat ma is;

mintha vörös-barna-sárga átok-ploip volna,

úgy szorongatja-marcangolja az elárult Magyarországot.  
Ország-árusok,

Trianon bűvöletében zarándokoljatok el a Don-kanyarba  
s kaparjátok ki az örökre megfagyott földből  
a magyar katonákat,

a nemzetközi árulás áldozatait

s áldozatok emléküknél legalább egy Hiszekeggyel,  
ha még tudtok és mertek magyarul imádkozni,

Árveréskor igyatok a Don véréből

a Duna, a Tisza, a Maros, az Olt, a Rába  
pusztuló partján.

*Sitke, 2001*

Ferenc Bartis

### DON RIVER’S BLOOD

*For Dr. Zoltan Ódor Academician  
with brotherly friendship*

Don River’s blood still flows into

the Danube, Tisza, Marosh, Olt, and Rába.

The executioner’s hug chokes me even to-day;

As if a red-brown-yellow octopus of a curse

constricts-tortures the betrayed and sold Hungarian land.

Traders of Countries,

Hypnotized by Trianon’s fallacy,

make pilgrimage to the Don Bend.

Scape out the Hungarian heroes

from under the frozen ground,

Sacrifice at least an Apostolic Creed for their memory  
if you know or dare to pray in Hungarian.

At the final auction, remember to drink of Don’s blood,  
while on the decaying shores of  
the Danube, Tisza, Marosh, Olt, and Rába.

*Sitke, 2001*

*Translated by George Telch*



Dancs Rózsa

**APÁM EMLÉKEZETE**

"Akárki is volt ő, de fény, de hő volt."

*(Kosztolányi D.: Halotti beszéd)*

Fotó: Bartha Árpád, 1975. júl. 1.

"Halló, édes fiam..."

Még most is a fülemben ül sírásba csukló hangja. A hang, amelyet azóta túlságosan gyorsan szaporodó halottaim hangjával együtt emlékeim közé helyeztem. Érzelmesség nélkül próbálom megidézni némelyiket, csakhogy megbizonyosodjam, nem fakult-e el a színük. Még nem, még mindig nem, de most már egyre élesebben fáj a melljűk hívatlanul is odatolakodó kép egy-egy helyzetről, arcról, mozdulatról...

Január 19-én volt halálának évfordulója.

"Halló, édesfiam..." Ezt sírta bele utoljára a kagylóba, amikor erőszakoskodva kértem édesanyámat, hogy hívja apánkat is a készülékhez, mert személyesen akarok boldog új esztendőket kívánni neki. Tudhattam volna pedig, igen, megérezhettem volna, hogy nem volt már ereje, fizikai, felemelni a fejét, visszafogni a zokogását, hogy már régen elbúcsúzott mindüktől. Tudhattam volna, de nem akartam lemondani arról a szellemi batyuról, amelyben minden január elsején jókívánásait átnyújtotta. Önzésből? Szűk három hét múlva már temették is... Búcsúztatóján a lelkész azt mondta, hogy "édes volt a szava".

Én azt mondom: Apám volt, nem biológiai értelemben. A köznyelv mostohaapának nevezte, én nevelő apámnak hívtam, ha kellett tisztáznom hivatalosan a dolgot, soha nem mostohának. Mert ő édes volt, alaptermészetéből fakadóan az.

Azt hiszem, édesapám halála pillanatáig hitte, hogy

valamilyen nagy felreértés van a világon. Nem tudta elfogadni például, hogy létezik olyan játszma a láthatatlan kártyaasztalok körül, amelyik éltáblára, kitüntetésre juttatja a semmirekellőket, a szakmai analfabétákat, akik még a szerszámot megfogni sem tudják, nemhogy dolgozzanak, ne adj, isten, esetleg termeljenek is vele.

Minden évben türelmesen végigmosolyogta az alkalmi gyűléseket a bútorgyári étkezdében, ahol ő szakmai öregnek számított. Majdnem mindenkit tanított a mesterségre, akik aztán csoportvezetők, al- és főigazgatók lettek, hatalmasságok a semmittevésben, amolyan sef-de-semmiségek. Titokban pedig mindig reménykedett, hogy hátha eszébe jut valamelyik újsütetű élmunkás elvtársnak, hogy megköszönje neki, János bácsinak, hogy megtanította gyalulni, fűrészelni, enyvezni, fényezni. De ilyen csoda soha nem következett be. Bölcsen vette tudomásul a komédiázást, bár a fejét csóválta, és nem létező bajusza alatt mintegy magának sziszegte hitetlenkedve: "Azt a huncut mindenségit neki!", és csupan nekünk, otthon ebédnél mondta el, hogy most is, és megint, csak a butaságot tüntették ki. Nem volt párttag, tehát nem volt beavatva a nagy hazugságok finom árnyalataiba. Pedig megélt két világháborút. Ezért aztán mindig intett:

- Fiaim, soha ne tanuljátok meg az ilyenfajta politikát. Csúf dolog az, ha valaki idegen tollakkal ékeskedik.

Mi meghallgattuk, de nem nagyon adtunk arra, hogy mi is ment végbe azokon a díjkiosztásos gyűléseken, hiszen édesapánk ezt is humorba csomagolva adta elő, mert mint mindig, ilyenkor is ügyelt arra, hogy körülötte a kacagás, a jókedv ne fogyjon ki.

Munkáján kívül számára a jófajta életérzés volt a legfontosabb, ezért állandóan énekelt. Ő csak nótázva tudott dolgozni, és kiapadhatatlan volt a vicckészlete. Hogyan is sejtettük volna mi, virgonc fiatalok, hogy fáj neki, nagyon is fáj ez a szervezett igazságtalanság. Csak édesanya ment mindig ilyenkor utána egy tálka kompóttal a kis otthoni műhelybe, ahol intarziás dobozkáit fényezte gyönyörűre. Nyilván, ez egyfajta búfeledtető kedveskedés volt anyánk részéről, gesztus, aminek a jelentését csak ők ketten értették.

És mert ilyen volt, sokan betértek hozzánk minden nap, bár csak éppen azért - mondták -, mert arra jártak, nem akarták elkerülni a házunkat. A legvadabb porciós világban is jutott minden vendégnek legalább egy tányér leves aztán.

Vacsora után mindig a sötét konyhában szundikált egy ideig a sezlonon. Egy este, amikor édesanyám is átlépett a szomszédba, Győző bátyám pedig valamelyik alkalmi menyasszonyával randevúzott, apánk szokatlan szöszmötölésre ébredt. Valaki csámcsogott mellette, a Győző számára kikészített vacsorát falta. Egy idegen férfi. Édesapámtól karnyújtásnyira volt a villanykapcsoló, felgyújtotta hát. A "vendég" zavartalanul majsolt, zabált tovább, dézsmálta a szalonnát, juhtúrót, paradicsomot, kenyeret. Apám szótlanul odabólintott a behemót forma, piszkosan sötét betolakodóra, aki rá se látszott hederíteni a



házigazdára. Hetek óta lézengetek a székely kisvárosban ezek a moldvai vendégmunkások - mindenki látta már őket. Hogy mi mehetett végbe bennük - külön-külön, ki tudja. Sejtetően a magyarul nem beszélő komában sok gondolat nem villoghatott, mert mint egy vályúhoz szabadult vad, habzsolt. Gondolom, azért támadásra készen...

Apám pedig megvárta türelmesen, fektéből fel sem emelkedve, hogy körülbelül jól lakják a jámbor. Csak akkor szólította meg - próbaképpen először magyarul, amire nem kapott választ.

- Maga mit keres itt? - ismételte meg a kérdést románul.

- Eszem -, volt a válasz.

- De nem a maga vacsoráját -, próbált világosságot gyűjtani édesapa a szegény ember agyában, aki viszont kijelentette, bogy ő onnan nem megy el, mert attól kezdve ő ott lakik, a ház az övé. Merthogy ugye, ő az "ősök", az uralkodó nemzet gyermeke. Édesapám még megkockáztatta:

- Maga mit szólna ahhoz, ha én ülnék így be a maga házába ott, Botosaniban?

- Megölném -, hangzott egyszerűen a replika.

A "kedves" epizód végére aztán a rendőrök tettek pontot, akiket hazaérkező édesanyám hívott ki. (Még akkor nem kaptak utasítást az ilyen jellegű honfoglalás támogatására). A gumibot néhány jól irányított suhintására volt hajlandó csak elmenni a legény, kiabálván közben, hogy ami a "bangyiné", az jogosan az övé is, hiszen az ősei...

Az intarziás berakás az asztalosmesterség művészetét jelentette. Apró furnirdarabkákból mintákat illeszteni bele a nagy egészbe nem volt kis dolog. Csak a legjobbak tudtak szinte csipkeszerű megoldásokat produkálni, ezért nagyon magas volt az ára egy intarziás ebédlőnek, hálónak, irodai berendezésnek. A pártházak, a különböző megyék első titkárai rendelték a háromszéki kisváros asztalosüzemében Mozaik bútort - hadd adjuk ezt a nevet neki! -, más álmodni sem mert volna róla.

Édesapám otthon miniatűr dobozkákon, tálcákon gyakorolta, próbálgatta a gyárban nagyban folyó lehetőségeket.

Fiatal munkatársainak segített túlórában elkészíteni sajátmaguk csodabútorát, ugyanis az ott dolgozók ezt kedvezményes ár ellenében megtehették. A Mobila Bútorgyár vezetősége engedélyezte, hogy az üzem berendezéseit használva ki-ki munkaidő után dolgozzék rajta. De még így is kevésnek volt módja arra, hogy kihasználja a kedvezményt. Az én apámnak sem. Mert egyetemen vannak a lányai, a fia is tanul még. Egészen nyugdíjaztatása előttig. Ekkor azonban leültek édesanyámmal, és hosszas tárgyalás után elhatározták, hogy nekik is lesz Mozaik ebédlőjük. Őmaga fogja elkészíteni. Lassan megy, mondta, de amíg leköszön, meglesz veled. Én közben már elvégeztem az egyetemet, így a bútor ára is könnyebben összejött.

Ettől kezdve minden nap a Mozaik volt a téma otthon.

Mint a kisbabát, úgy vártuk. Minden mozzanatot tudtunk, ami vele és érte történt. Szépen fejlődött, mert a fiatal munkások mind akartak segíteni jeltelen mesterüknek. Azt is tudtuk, hogy ilyen szeretettel, ilyen tökéletesre bútor nem készített a csoport még soha, mert a tanítványok azt akarták, hogy szép emléket, a legszebbet vigye magával a nyugdíjba vonuló "Jánoska bácsi". Mit nem tesz a szeretet?

Lelkessé, boldoggá, szinte feldobottá varázsolta édesapát, aki pedig az élet minden dolgát mérsékeltlen élte meg, természetéből fakadó óvatossággal próbálta magát így megkímélni a felesleges csalódásoktól. De most lelkes volt. Türelmetlen. Ezt sem tapasztaltuk még nála, az effajta türelmetlenséget. A szobafestést édesanyánk nem szervezte meg idejében, nyughatatlankodott, pedig az ebédlő most már befejezés előtt áll.

- Nyolcadik hónapban van már a baba - tréfálkoztunk vele.

-Jól van, majd meglátom, mit szóltok, amikor beteszünk mindent a helyére. Gyárfás fogja a szállítást megoldani. Csak éppen meg ne karcolják a csomagoláskor!

- Remélem, lesz tükör is benne, legalább a vitrinben - mondta a húgom, aki azóta is szereti a tükröket maga körül.

-Minek a tükör abba? -, heccelte apánk. - Olyan fényes, hogy tükör nélkül is visszanevet rád a kis majom.

Így vártuk a bútort. Még csak egy hét, még két nap csupán - nos, holnap megérkezik!

- Jönnek az emberek, segítenek, talán jó lenne valamivel megkínálni őket -, aggodalmaskodott fölöslegesen, hiszen tudhatta, hogy édesanya már mindennel elkészült. Sütött, főzött, köményes pálinkát is vegyített...

Reggel úgy mentem Kőröspatakra tanítani, hogy már este az új bútor vár az utcai szobában. Egész nap elképzeltem szüleim boldogságát, amint körbeállják, mustrálgatják a gyönyörű szekrényt, megsimogatják egyenként az asztalt, a székeket, a tálast. Mert hát mit is valósítottak meg dolgos életükben? Konkrétan felmutathatót? Három gyermeket -, sok-sok betegséggel, iskoláztatással és mindazzal, ami ezenkívül még velejárója az utódnevelésnek -, a házat és most ezt, az intarziás ebédlőt. De ez most már az utolsó, azért más...

Amikor beléptem az ajtón, valami súlyos nyugalom vágott az arcomba. A szüleim a konyhában üldögéltek csendesen, a testvéreim nem voltak otthon.

- Nos, itt van? -, kérdeztem, de tudtam, hogy igen a válasz.

- Nincs itt. Predeálon van.

Azt hittem, hogy újabb viccet talált ki az ugratásomra. Megtudtam nemsokára azonban, hogy igazat szólt. Amikor csomagolni kezdték a fényes bútordarabokat, megjelentek a predeáli "megrendelők". Kacagva, hogy "Hohó, ezt most mi szállítjuk!" A műhely döbönt csendbe némult. Levegő után kapkodó édesapám vállát jól táplált, finom öltönyt viselő, nyakkendősváltás úr veregette meg barátságosan:



- Mosule, ez szép munka volt. A következő rendre is igényt tartok... Na, itt van egy kis csbuk, ne búsuljon -, és heherészve pénzt nyomott az enyves nadrág zsebébe.

Mindenki őket nézte.

Apám lassan kezébe vette a 100 lejest, megforgatta, majd akkurátusan a zavartan pislogó vállalati igazgató zakójának a gomblyukába húzta.

- Ez magát illeti meg, Igazgató elvtárs -, és ugyanúgy, mint az imént neki, "barátságosan" megveregette ő is a hirtelen nagyon kicsire zsugorodott igazgató lekonyuló, szervilis vállát...

Apám volt, az édesapánk.

"Nem volt nagy és kiváló,/ csak szív, a mi szívünkhöz közel álló", akinek utolsó szava még most is itt sír a fülemben: Halló, édesfiam...

Kati Reikai

## THE ALPS - ONTARIO SCIENCE CENTRE, TORONTO, ONTARIO

It is always a pleasure to visit the Ontario Science Centre. Its interactive permanent collections and special exhibitions never fail to amaze and delight young and old alike.

For the next 6 months, however, there is an added attraction well-worth a special trip for the entire family. "The ALPS", a stunning IMAX film production is now playing and should not be missed. The all-enveloping giant screen is the perfect backdrop on which to showcase the majestic grandeur of this awesome Swiss landscape and the extraordinary adventure undertaken by John Harlin III; a climb straight up the 6,000-foot north face of the Eiger.

This feat had taunted Harlin III for 40 years. He was a 9-year-old child living with his family in the Alpine town of Leysin when his father, John Harlin II, a renowned alpinist and founder of the International School of Mountaineering, fell to his death when his rope broke as he was nearing the Eiger's summit.

Haunted as he was by his father's death, and despite the fact that he had accompanied his father on age-appropriate climbs when he was young, John Harlin III was not bitten by the climbing bug until he joined a mountaineering club during his college years in his late teens. He was soon addicted to the sport and became an accomplished climber, extreme skier, writer and editor. His adventures took him to Peru, Bolivia, Tibet, Alaska, Canada, the US and back to the Swiss Alps.

John Harlin III realized his life-long obsession with "conquering" the Eiger and finishing the job his late father had begun when producers Greg MacGillivray and Mark Krenzien and director, Stephen Judson invited him to make the climb while they filmed the entire venture from preparation to completion.

It was an offer Harlan, fortunately for us, could not

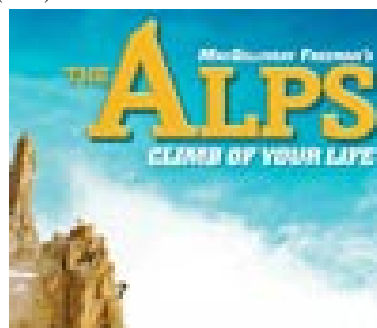
refuse. Encouraged and supported by his wife Adele and 12-year-old daughter Siena, "who prefers riding horses to climbing", Harlan set out with two local climbers to scale the north face of the Eiger, that infamous and most celebrated of peaks that is also well-known for its killer avalanches and falling boulders.

Apart from the incredibly emotional drama of John Harlan III's amazing feat, the film also "celebrates the beauty of the Alps and the spirit of the people who live, climb and explore them. The grandeur of the Alps makes for an incredible match-up with the visual spectacle of IMAX theatre photography".

John Harlan III is currently the editor of the *American Alpine Journal*, lives in Oregon and Mexico and says, "The Eiger held a part of my soul captive for so many years and with this trip I was able to set myself free. I always felt that I had to do this climb and yet the thing that I really came back with, is that it's my family that is the most important thing to me".

"The ALPS" is breathtaking visually, technically and emotionally. It is truly a great experience and privilege to be able to share such a remarkable experience with such an extraordinary man. It is a film that must be seen.

For further information and film times go to: [www.ontariosciencecentre.ca](http://www.ontariosciencecentre.ca) or call the Ontario Science Centre at: (416) 696-1000





Benedek Elek

## AZ ÉGIG ÉRŐ FA

Volt, ahol volt, nem tudom, merre volt, de valahol mégis volt, volt egyszer egy öreg király, s annak egy igen-igen szép leánya. Bezzeg volt is kérője a királykisasszonynak, de mennyi! A világ minden tájékáról jöttek az öreg király udvarába dali királyfiak, mindenféle hecke-ficki hercegek, de a királykisasszonynak egy sem tetszett. Azt mondta valamennyinek, hogy ő, míg a világ világ lesz, férjhez nem megy, el nem hagyja az ő édes apjaurát. Az öreg király örült is, búsult is ezen a beszéden. Örült, mert erősen szerette egyetlen leányát; búsult, mert elgondolta, hogy ha meghal, árván marad ez a gyenge virágszál, s az a sok haragos királyfi még elveszi tőle az országot. Mondta is sokszor a leányának:

- Gondold meg jól a dolgot, édes leányom! Mi lesz veled, ha én meghalok?

A királykisasszony nem szólt ilyenkor semmit, csak kiment a virágoskertbe, amilyen szépséges kert nem volt a világon. Ott sírdogált, kesergett magában: "Istenem, Istenem, hogy hagyjam itt ezeket a szép virágokat!"

De nemcsak a virágokat sajnálta a királykisasszony. Volt a kert kellős közepén egy fa - hiszitek, nem hiszitek -, éppen az égig ért. Ő bizony nem megy férjhez, mert szentül tudja, hogy ilyen kert s ilyen fa kerek e világon nincs!

- Ne félj, ne félj, kis kertecském, ne félj, ne félj, égig érő fám, nem hagylak el soha ez életben! - mondotta a királykisasszony.

Haj, kerekedék nagy, erős fergeteg, ahogy ezt mondá, felkapta, megforgatta, s úgy fölrepítette a magas levegőégbe, hogy híre-pora sem maradt a kertben. Nem búcsúzatott el szegény feje sem az apjától, sem a virágoskertjétől. Egy szempillantás múlva elpusztult a fergeteg, sütött a nap nagy hevesen, s amennyi virág volt a kertben, mind lekajladt, elhervadott, mintha forró-meleg vízzel leöntötték volna. Lemegy az öreg király a kertbe, látja a rettentő nagy pusztulást, kiabálja a leányát:

- Hol vagy, leányom, hol vagy?! - de kiabálhatott, a királykisasszony nem felelt.

Összeszaladtak az udvarbéliék, keresték, tűvé tették a kertnek, az udvarnak, a palotának minden zegét-zugát, de sehol nem találták.

- Bizonyosan elrabolták - mondá egyik-másik.

- Talán a föld nyelte el! - találgaták az emberek.

Sírt az öreg király, mint egy kicsi gyermek, majd megszakadt szíve a nagy, erős bánattól. Kerestette, kurrentáltatta az egész országban, még azon is túl, egyetlen leányát s fele királyságát ígérte annak, aki visszahozza. De azt ugyan kereshették, meg nem találták.

Na, telt-múlt az idő. Egyszer a király azt látja álmában, hogy leányát, mikor az a nagy fergeteg volt, a forgószerű felkapta, felvitte az égig érő fára, ottan is a kilencfejű sárkány várába. Ha meg nem szabadítják, a sárkány még feleségül

veszi.

Még csak ez volt az igazi búbánat. Mert az égig érő fának - csak tudjátok meg - akkora levelei voltak, hogy mindeniken elfért egy ország. Hát aztán ki tudná azt megmondani, hogy melyik levélen van a kilencfejű sárkány vára!

Mindegy, na. Megint kihirdették, hogy a királykisasszonyt az égig érő fára vitte a forgószerű, ott van a kilencfejű sárkány várában, s aki onnét lehozza, annak adja a király a lányát s fele királyságát, holta után az egészet!

Hiszen csak ki kellett ezt hirdetni, jöttek a királyfiak, hercegek, grófok, bárók s minden nemzetségbéli vitézek, csak úgy nyüzsögtek az udvarban. Jöttek bizony, de lefittyent orral el is mentek, mert a fának még a közepéig sem tudtak felmászni: nagy szégyenkezéssel visszafordultak. Volt az udvarban egy kis kondásfiú, aki sokszor látta föl s le mászni a cifra gúnyás vitézeket.

- Istenem - sóhajtott a fiú -, ha megengedné a király, én is szerencsét próbálnék!

Ahogy ezt mondá, csak hozzá dörgölődzik egy kis malacka, s azt mondja neki:

- Hallod-e, te kondásfiú! Te mindig jó voltál hozzám, mostan meghálálom. Menj a királyhoz, s jelentsd, hogy te fölmászol az égig érő fára, s le is hozod a királykisasszonyt. Hanem kívánd tőle, hogy elébb ölesse meg a csonka szarvú bivalyt, s csináltasson a bőréből hét pár bocskort s hét rend gúnyát! Te aztán addig menj föl felé, míg a hét pár bocskor s hét pár gúnya le nem szakad rólad. Akkor érsz egy elényülő ághoz, azon menj végig, lépj rá a legelső levélre: azon van a kilencfejű sárkány vára. Egyebet nem mondok, a többi a te dolgod.

A kis malac hirtelen bévegyült a csorda közé, egy szót sem szólt többet, azt is lassan mondta. A kondásfiú pedig gondolta magában: egy életem, egy halálom, Isten neki, megpróbálom, s ment egyenesen a király elé. Köszönt illendőképpen s elémondá, hogy mit akar.

Hej, csak hallottátok volna, mekkorát kacagott a király! A szívét facsarta a nagy búbánat s keserűség, de mégsem tudá megállani a kacagást.

- Mit mondasz te, emberizink, \_te?! - kérdezte a kondásfiútól, mintha nem jól hallotta volna, amit az elébb mondott.

- Én azt, fenséges királyom, életem, halálom kezébe ajánlom, hogy felmászkol az égig érő fára, s vissza nem jövök a királykisasszony nélkül.

Ott ült a király mellett az udvari bolond is. Kérdi tőle a király:

- No, te bolond, hát te mit szólsz ehhez a bolond beszédhez?

- Azt - mondá a bolond -, hogy fogadd fel ezt a macskabékát vicebolondnak.

De már erre megmérgeződött a kondásfiú. Azt mondta a királynak:



- Felséges királyom, ne hallgasson a bolondra, mert bolond libból bolond szél fú. Őlesse le a csonka szarvú bivalyt, csináltasson nekem hét pár bocskort s hét rend gúnyát, s húzassa a fejemet karóba, ha a királykisasszony nélkül visszatérek!

“Hm - gondolá a király -, ez már mégsem tréfabeszéd!”  
Azt mondta hát a kondásfiúnak:

- Jól van, fiam, János, úgy lesz, ahogy kívánod, de azt megmondom, úgy essél le a fáról, hogy törjék is ki a nyakad, mert különben a hóherral töretem ki.

János megköszönte a király jókívánságát, s ahogy kész volt a hét pár bocskor s hét rend gúnya, egy nagyot fohászzkodott, kicsi baltáját belevágta a fába, nekilódult a nyelénél fogvást, azután feljebb vágta baltáját, s egy szempillantás múlva úgy elveszett a rengeteg nagy levelek közt, hogy emberi szem nem látta többet.

Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást mászott, kapaszkodott, rugaszkodott, hol itt lógott, hol ott lógott, míg a hetedik pár bocskor s a hetedik rend gúnya is le nem szakadt róla. Ekkor - éppen ahogy a malacka elémondotta - egy végtelen hosszú eléhajló ághoz ért. De az az ág olyan vékony volt, mint a karom, még annál is vékonyabb. Nem sokat gondolkozott: hasra feküdt, s úgy csúszott elébb, elébb. Hajladozott az ág erre, hajladozott arra - hej, ha letörik! -, izzé-porrá törik minden csontikája!

“János, János, térülj vissza!” - mondogatta magában, de ezt csak úgy mondta, ő bizony nem térül vissza, ha már eddig eljött. Ahol, ni! Már itt is van az ágnak az első levele, éppen csak egy jó ugrásra tőle. Nekifohászzkodott, behunyta a szemét - szervusz, világ! -, ráugrott a falevélre, hogy csak elterült rajta, mint egy kecskebéka. No, csak hogy itt van!

Bezzeg elállt szeme-szája, mikor széjjelnézett. Hát itt éppen olyan ország van, amilyen odale. Volt itt minden: erdő, mező, falu, város, patak, folyó, tenger, csak embert nem látott, de akkorát sem, mint egy ütés tapló.

Ment, mendégt János erdőkön, mezőkön, hegyeken, völgyeken által, s a hetedik napon egy gyémántpalotához ért. No, hanem ilyen palotát sem látott még. Kakassarkon forgott, hétezer ablaka s hétezer garádicsa volt. De olyan sebesen forgott, mint a forgósél, még annál is sebesebben. Mire egy garádicsra rá akart lépni, már a más oldalon forgott az, s ha nekiszökött, úgy visszaesett, hogy döngött a föld alatta.

- Úgy-é - rikkantott János nagy mérgesen -, nekem is van eszem, hé! - Fogta a baltáját, hirtelen belevágta egy garádicsba, s annál fogvást szépen fölsétált a gyémántpalotába.

Hát a királykisasszony már messziről szaladt elébe nagy lelkendezéssel.

- Jaj, édes kicsi Jánoskám, hogy jövel ide, ahol a madár sem jár?!

Mondá János:

- Azt bizony ne kérdezgesse a kisasszony, hanem jöjjön

velem az édesapjához!

- Jézus Mária, Szent József! Ki se ejtsd többet a szájadon, mert ha meghallja a kilencfejű sárkány, vége az életünknek.

Jött is a sárkány egyszeribe, szakadt a láng mind a kilenc szájából. Kérdi a királykisasszonyt:

- Hát ez az emberizink mit keres itt?

- Ó, lelkem, sárkányom - könyörgött a királykisasszony -, ne bánts ez a fiút! Az én kicsi inasom volt, s feljött utánam, hogy engem szolgáljon.

- Jól van, jól - morrogott a sárkány -, meghagyom az életét, de majd én is adok neki dolgot, hadd látom, fele kár-e vagy egész, amit eszik.

Volt a sárkány istállójában egy girhes-görhes, sánta ló, s a sárkány azt parancsolta Jánosnak, hogy csak kúrálja ezt a lovat, de úgy kúrálja, hogy ha valamit kér tőle, mindég egyebet adjon neki, máskülönben az életével játszik.

“Hiszen ez könnyű dolog!” - gondolta János, s mindjárt ment az istállóba. Na, még ilyen lovat sem látott, mióta a világon van. Csak a csontja meg a bőre volt, s a lábára sem tudott állani, feküdt a hídláson, s nyögött a szegény pára, nyögött keservesen. Jánoska sarjút tett elébe, de rá se nézett. Zabot vitt neki, az sem kellett. Biztatta jó szóval:

- Egyél, te szegény pára, egyél! - de egy szál sarjút, egy szem zab nem sok, annyit sem evett.

Egyszer csak megszólal a ló:

- Látom, hogy jó szíved van, te fiú, de hiába kínálsz engem sarjúval, zabbal, ez nem nekem való. Égő parázs az én abrakom, de a gazdám nem ad. Azt akarja, hogy megdögöljek, mert csak én tudom a titkát: hogy s mint lehetne őt elpusztítani.

- Hát mit adjak? - kérdezte Jánoska.

- Égő parazsat, fiam, de sokat.

- Igen, de a sárkány azt mondta, hogy mindig mást adjak, mint amit kívánsz.

- No bizony, ha mást adsz, nem is viszed haza a királykisasszonyt - mondotta a ló.

Egyéb sem kellett Jánoskának. De már akkor ad ő mindent, amit a ló kíván. Mondta is a lónak:

- Na, te szegény pára, kívánj akármit, megteszem!

Mondá a ló:

- Csak azt kívánom, hogy vasárnap, mikor a sárkány a kisasszonnyal templomba megy, te maradj itthon, a favágón gyűjtsd meg a kazlat, a többit csak bízd rám.

Alig várta János, hogy templomba menjenek, meggyújtotta a kazlat, s mikor leégett, vitt a lónak egy lapát parazsat. Még meg sem szusszant, mind egy falásig megette, s abban a minutában lábra is állott. Ment egyenesen az udvarra, s ott azt a temérdek sok parazsat megette, de úgy, hogy még a hamut sem hagyta meg. Jánoskának a szeme-szája elállott a nagy álmélkodástól. De hát még akkor ámult-bámult istenigazában, mikor nézi, nézi, s hát látja, hogy a ló szőre ragyog, mint az arany, a bordája egy sem látszik, s nem is négy lába van ennek a lónak, hanem öt.



Megrázkódott, nagyot fújt a ló most, de bezzeg káprázott Jánoskának a szeme. Olyan gyönyörűsége aranyoszórú paripa lett belőle, hogy a napra lehetett nézni, de már aztán erre nem. Azt mondta Jánoskának:

- Na, te legényke, jótétel helyébe jót várj! Hallgass reám! Szaladj le a pincébe, van ott egy nyereg, egy kantár s egy kard, hozd fel hamar!

Szaladt Jánoska a pincébe, veszi a nyeret, kantárt, kardot, de mikor éppen ki akart serülni az ajtón, jó a sárkány nagy derendóciával, megállítja Jánoskát.

- Megállj, hé! Hová viszed ezt a lószerszámot? Meghalsz most, de mindjárt!

Ki is kapta egybe Jánoska kezéből a kardot, s le akarta nyisszenteni a nyakát.

- No, te emberizink - mondotta a sárkány -, búcsúzz az élettől, mert megcsaltál!

- Ne ölj meg, hagyj meg az életemet - könyörgött Jánoska -, nem csallak meg többet!

- Megöllek, te emberizink, hanem elébb még megiszunk egy kupa bort a bűneidért!

Mindjárt eresztett egy kupa bort a legnagyobb hordóból, töltött magának s Jánosnak is, aztán biztatta:

- Igyál, te emberizink, többet úgysem iszol.

Ittak egyet, de Jánoska csak könyörgött tovább:

- Hagyd meg az életemet, kilencfejű sárkány, nem csallak meg többet!

Mondá a sárkány:

- Nem hiszek neked, János, de igyunk még egy kupa bort az én bűnömért is.

Ittak még egy kupa bort. Hát - Uram, Jézus Krisztus! - egyszerre csak elkezdett táncolni a sárkány, nagyokat rikkantott: "lábam ide, nem oda!" - s addig ide, addig oda, elterült a földön, s aludt, mint a bunda.

De bezzeg szaladt Jánoska esze nélkül! Jól levághatta volna a sárkánynak mind a kilenc fejét, de már az udvaron volt, mikor erre gondolt. Mondja az ötlábú lónak az esetét.

- Csak hamar nyergelj s kantározz; jól tetted, hogy nem nyúltál hozzá - mondá a ló. - Mikor egy fejét levágtad volna, egyszeribe felébred, s vége lett volna az életednek.

Jánoska hirtelen fölnyergelte az ötlábú lovat, fölpattant rá, s csak azután kérdezte:

- Hát aztán hová s merre, édes lovam?

- Az erdőbe, kicsi gazdám. Ott van egy vaddisznó, annak a fejében egy nyúl, nyúl fejében egy iskátulya, iskátulyában kilenc lódarázs. Ebben a kilenc lódarázsban van a kilencfejű sárkány ereje, ha ezeket elpusztítjuk, annyi ereje sem lesz a sárkánynak, mint egy szopós gyermeknek.

Eközben elindult a ló sebes vágatással, s mire Jánoska egyet szólhatott volna, ott is voltak az erdőben.

- No, kicsi gazdám, itt vagyunk. Ahol ni, már jó is a vaddisznó.

Jött bizony, egyenest nekik tartott. Vicsorgatta az agyarárt, felállott a két hátulsó lábára, s úgy rugaszkodott nekik, hogy levágja. De az ötlábú lónak nemhiába volt öt

lába, úgy ódalba rúgta a vaddisznót az ötödik lábával, hogy egyszeribe felfordult. Nosza, Jánoskának is megjött a kurázsija, kirántotta a kardját, s úgy találta fejbe vágni a vaddisznót, hogy csak kétfelé vált a feje, s uccu neki! kiugrott belőle egy nyúl. Hípp-hopp, utána! Szaladt a nyúl, mint a szél, de még sebesebben az ötlábú ló, s mikor utolérte, úgy megrúgta az ötödik lábával, hogy a szegény nyulacska mindjárt szörnyethalt. Jánoska most már leszállott a lóról, kettéhasította a nyúl fejét, s hát csakugyan benne volt az iskátulya, iskátulyában is benne kellett lenni a darazsaknak, mert zúgtak, dongtak, zakatoltak benne, mintha ördög bújt volna beléjük. Jánoska nem sokat teketóriázott, letette az iskátulyát egy lapos kőre, vett egy másik lapos követ, s azzal úgy ráütött az iskátulyára, hogy se iskátulya, se darázs.

- No, kicsi gazdám - mondá az ötlábú ló -, most már mehetünk haza bátran, ne félj a kilencfejű sárkánytól.

Hát csakugyan, amikor hazaértek, ott feküdt a sárkány a pincében, annyi ereje sem volt, mint egy beteg légynek.

- Megöléd az erőmet, úgy-é? - mondá Jánoskának, mikor meglátta.

- Meg én, de megöllek most téged is, a királykisasszonyt pedig hazaviszem.

- Ne ölj meg! - könyörgött a sárkány. - Vidd haza a királykisasszonyt, s vele ami kincset találsz, mind elviheted.

- Nem kell nekem a te kincsed - mondá Jánoska, s levágta a sárkánynak mind a kilenc fejét, nehogy többet lábra állhasson.

Azzal szaladt fel a királykisasszonyhoz, s elbeszélte, hogy mi mindent nem csinált, amióta nem látták egymást.

- Jaj, lelkem, Jánoskám - örvendett a királykisasszony -, nem is leszek én másé, csak a tied, akár itt maradunk, akár hazamegyünk!

Azt mondá Jánoska:

- De bizony itt nem maradunk, majd csak visszamegyünk valahogy.

Meghiszem azt, ha olyan könnyű lett volna! De csak most jutott eszébe Jánoskának, hogy milyen vékony ágon csúszott ő ide. Ő csak visszacsúsznék valahogy, de a királykisasszony leszédül az ágról, bizonyosan leszédül.

"Mit csináljak? mit csináljak?" - tűnődött, búcsálódott\* Jánoska, s sétált föl s alá az udvaron nagy bánattal. Egyszerre csak elébe áll az ötlábú ló, s kérdi:

- Min szomorkodol, kicsi gazdám?

Mondja Jánoska, hogy min szomorkodik.

- Azon bizony egyet se szomorkodj, hallod-e! Üljetek fel a hátamra, s a többit bízzátok reám!

No, ha úgy, hát fel is ültek az ötlábú ló hátára.

- Most hunyjátok be a szemeteket! - mondá a ló.

Behunyták.

- Most nyissátok ki!

Kinyitották.

Hát ott vannak az öreg király udvarában. Mentek föl a palotába, egyenest a király szobájába.

Hej, Istenem, az öreg király már halálán volt, de mikor

(folytatás a 21. oldalon)



## VALENTIN, A SZERETETT VÉRTANÚ

Számos történet kering a Valentin nap eredetéről. Az egyik leginkább elterjedt történet szerint Valentin II. Claudius császár idején, a keresztényüldöztetéskor élt. Egy idő után a császár, keresztény hite miatt és mert megtagadta a pogány istenek imáadását, börtönbe vetette, majd i.sz. 269. vagy 270. február 14-én kivégeztette.

Azonban amitől ünneppé lett e dátum, annak oka valószínűleg egy vak leány, aki az egyik börtönőr gyermeke volt abban a börtönben, ahol Valentin sínylődött. Mikor a pap megtudta, hogy a lány vak, imájával segített, hogy az visszanyerje látását. Ám feltehető, hogy a Valentin nap még ettől sem alakult volna ki, s vált volna kultusszá. Az egésznek a lényege s a gyökere egyetlen cédulában volt, amit Valentin küldött a lánynak, mielőtt kivégezték volna. Nem voltak nagy szavak e lapon csak egyetlen mondat: „a Te Valentinod.”

Egy másik hiedelem szerint nem is volt semmiféle vak lány a történetben. Valentint egyszerűen a keresztény hite miatt bebörtönözték, s míg a halálára várt, barátainak, ismerőseinek cédulákat küldött, amit a következő sorokkal látott el: „Szeretlek benneteket!” „Ne felejtsetek el Valentin!”

De az is meglehet, hogy Valentin pap Claudius törvényének ellenszegülve, mely ideiglenesen megtiltotta a házasságkötést, párokat adott össze, s e miatt végezték ki.

Sőt, néhány könyvben arról is számot adnak, hogy talán nem is egy, hanem kettő, esetleg három Valentin is volt, s az ő történetükből lett legenda.

Nos, a számos históriában egy valami azért közös. Maga a történet legyen bármelyik is, Rómához kötődik. Ebben a városban is, mint Itáliában szinte mindenütt nagyon szerették az emberek a mulatozást s erre minden lehetséges alkalmat meg is ragadtak, így még a kisebb ünnepeket is megtartották. Egy ilyen kisebb örömnapp volt Lupercakia ünnepe február 15-én, mely Luperca istennőről kapta a nevét, aki az erdők, mezők, tüzek istenének volt a hitvese. Ekkor az emberek a város dombjának a lábánál találkoztak, áldozatot mutattak be és a szíjjakkal, melyeket az áldozati kecske bőréből hasítottak a férfiak, megcsapkodták a közelükben lévő lányokat. Egy faládba összegyűjtötték a lányok neveit, melyeket fiatal, nőtlen férfiak húztak ki. Így tudtak a fiatalok egymással megismerkedni, s ha végül szerelem lett a dologból, a következő év ünnepén össze is házasodhattak. A kereszténység terjedésekor Gelasius pápa elrendelte, hogy Lupercia ünnep helyett Szent Valentinra emlékezzenek egy nappal korábban, február 14-én.

Mára a Valentin nap a szeretet, a szerelem ünnepe lett. A világnak szinte minden részén hagyomány volt és most is az február 14-ének megünneplése.

Angliában egy régi szokás szerint a fiatalok e nap reggelén, akivel először összetalálkoznak, azt Valentin vagy Valentine néven szólítják és megajándékozzák. E találkozásnak a „következménye” az, hogy az említett személyt egy éven át kitüntetett figyelemben kell részesíteni,

mint egy jegyest.

Franciaországban a fiúk kihúzzák a lányok neveit, a lányok pedig a fiúk neveit egy piros szív alakú dobozkából. Franciahon érdekessége, hogy innen származnak az első Valentin-napi verses-kötetek is, melyek az 1700-as években jelentek meg, majd a 19. században váltak divatosabbá az üdvözlőkártyák, amelyek a mai napig megmaradtak.

A középkorban a Valentin nap a flörtölés napja volt, amely az asszonyoknak kedvezett, ugyanis e napon nyugodt szívvel félreléphetek anélkül, hogy a férjük megbosszúlhatta volna ezt.

Magyarországon a leginkább elterjedtebb formája a Valentin napi köszöntésnek a virágátadás, de vannak tájjellegű népszokásaink is. Így például a mohácsi sokácok e napon böjtölnek, csak egyszer esznek, vagy zsír nélkül főznek, gyónnak és imádkoznak a templomban.

Balatongyörökön megmetszik a szőlő négy sarkát, hogy távol tartsák a tolvajokat és a madarakat.

A szerelmesek napját igazából 1990-től, a rendszerváltástól tartjuk számon, mint nyugatról beáramlott ünnepet, pedig a hitvilágunkban már jóval ez előtt is megtalálható volt, bár ekkor még inkább keresztény jellege volt. Elsősorban az itáliai Valentin vértanú legendájához kapcsolódik, de tudomásunk van egy másik Bálint történetéről is. Ez egy németországi püspököt jelenít meg, kinek segítségével elsősorban a nyavalyatorósok és a lelki betegek bizakodtak. Később e két legenda összefonódott. Gyakorlatilag a magyaroknál maga az ünnep Valentin és Bálint néven egyaránt megjelenik. Hol így használják, hol úgy, de mindegyik a szeretet, szerelem ünnepét jelenti.

Elődeink sok furfangos dolgot találtak, ki hogy megszerezzék maguknak a kiszemelt párt vagy megtartsák kedvesük szerelmét. Íme néhány közülük:

- ◆ Keressünk egy almát, melynek 9 magja van, együk meg, majd ezt a 9 magot egy óvatlan pillanatban dobjuk a kiszemelt fiú zsebébe, így biztosan beleszeret abba a lányba, aki ezt ügyeskedte.
- ◆ Keressünk 9 kutat, mind a 9-ről hozunk vizet és itassuk meg a kiszemelt fiúval vagy leánnyal, így a kedves mindig szeretni fog.
- ◆ Azok a párok, akik mindig együtt akarnak maradni, 1-1 hajszájukat süssék bele egy kalácsba, s közösen egyék meg.

József Attila

### RINGATÓ

Holott náddal ringat,  
holott csobogással,  
kékellő derűvel,  
tavi csokolással.

Lehet, hogy szerelme  
földerül majd mással,  
de az is ringassa  
ilyen ringatással.



## VALENTINE'S DAY

Every February, candy, flowers, and gifts are exchanged between loved ones, all in the name of St. Valentine. But who is this mysterious saint and why do we celebrate this holiday? The history of Valentine's Day - and its patron saint - is shrouded in mystery. But we do know that February has long been a month of romance. St. Valentine's Day, as we know it today, contains vestiges of both Christian and ancient Roman tradition. So, who was Saint Valentine and how did he become associated with this ancient rite? Today, the Catholic Church recognizes at least three different saints named Valentine or Valentinus, all of whom were martyred.

One legend contends that Valentine was a priest who served during the third century in Rome. When Emperor Claudius II decided that single men made better soldiers than those with wives and families, he outlawed marriage for young men - his crop of potential soldiers. Valentine, realizing the injustice of the decree, defied Claudius and continued to perform marriages for young lovers in secret. When Valentine's actions were discovered, Claudius ordered that he be put to death.

Other stories suggest that Valentine may have been killed for attempting to help Christians escape harsh Roman prisons where they were often beaten and tortured.

According to one legend, Valentine actually sent the first 'valentine' greeting himself. While in prison, it is believed that Valentine fell in love with a young girl - who may have been his jailor's daughter - who visited him during his confinement. Spring and was considered a time for purification. Houses were ritually cleansed by sweeping them out and then sprinkling salt and a type of wheat called spelt throughout their interiors. Lupercalia, which began at the ides of February, February 15, was a fertility festival dedicated to Faunus, the Roman god of agriculture, as well as to the Roman founders Romulus and Remus.

the festival, members of the Luperci, an order of Roman priests, would gather at the sacred cave where the infants Romulus and Remus, the founders of Rome, were believed to have been cared for by a she-wolf or lupa. The priests would then sacrifice a goat for fertility, and a dog for purification.

The boys then sliced the goat's hide into strips, dipped them in the sacrificial blood and took to the streets, gently slapping both women and fields of crops with the goathide strips. Far from being fearful, Roman women welcomed being touched with the hides because it was believed the strips would make them more fertile in the coming year. Later in the day, according to legend, all the young women in the city would place their names in a big urn. The city's bachelors would then each choose a name out of the urn and become paired for the year with his chosen woman. These matches often ended in marriage. Pope Gelasius declared February

14 St. Valentine's Day around 498 A.D. The Roman 'lottery' system for romantic pairing was deemed un-Christian and outlawed. Later, during the Middle Ages, it was commonly believed in France and England that February 14 was the beginning of birds' mating season, which added to the idea that the middle of February - Valentine's Day - should be a day for romance. The oldest known valentine still in existence today was a poem written by Charles, Duke of Orleans to his wife while he was imprisoned in the Tower of London following his capture at the Battle of Agincourt. The greeting, which was written in 1415, is part of the manuscript collection of the British Library in London, England. Several years later, it is believed that King Henry V hired a writer named John Lydgate to compose a valentine note to Catherine of Valois.

In Great Britain, Valentine's Day began to be popularly celebrated around the seventeenth century. By the middle of the eighteenth century, it was common for friends and lovers in all social classes to exchange small tokens of affection or handwritten notes. By the end of the century, printed cards began to replace written letters due to improvements in printing technology.

Amanda Nicole Martinez

### I WILL LOVE YOU FOREVER

I love you so deeply,  
I love you so much,  
I love the sound of your voice  
And the way that we touch.  
I love your warm smile  
And your kind, thoughtful way,  
The joy that you bring  
To my life every day.  
I love you today  
As I have from the start,  
And I'll love you forever  
With all of my heart.

József Attila

### REJTELMEK

Rejtelmek ha zengenek,  
őrt állok, mint mesékbe'.  
Bebújtattál engemet  
talpig nehéz hűségbe.  
Szól a szellő, szól a víz,  
elpirulsz, ha megérted.  
Szól a szem és szól a szív,  
folyamodnak térted.  
Én is írom énekem:  
ha már szeretlek téged,  
tedd könnűvé énekem  
ezt a nehéz hűséget.



**BOLDOG SZÜLETÉSNAPOT, MISKA JÁNOS!  
HAPPY BIRTHDAY TO JOHN MISKA!**

**JOHN MISKA: THE HOMECOMING**

On a Saturday afternoon Frank Máriás was washing his car on the driveway beside the house. It was a warm, sunny day in early October, the horse chestnuts lining the street on both sides were turning fiery red while the northern side of the tree tops assumed a vivid yellowish colour.

The street was deserted, except for the postman who drew a loud bark from the neighborhood's spirited dogs. Máriás was energetically rinsing the large sponge in a blue pail. The soapy water ran in rivulets down on the pavement forming small ponds of murky water at the edge of the curb, where two blue jays were playfully fluttering about. Máriás took a cursory glance at them, pushed the cap back on his protruding forehead and continued with his work. He had never paid much attention to his car before. To him it represented an unnecessary preoccupation with private property. And Frank Máriás was by conviction a sworn enemy of all private property. He subscribed to the *Munkás* weekly, frequented the Hungarian Workers' Lodge, and always felt somewhat guilty about his two mortgage-free houses. He made it a matter of principle to neglect their care. Whenever his wife, Elizabeth, started to nag him, asking him to make some improvement on the hallway because the tenants complained, he would answer in no uncertain terms as to where he wished the tenants should go. And when she pleaded with him to put up a new eaves-trough, Máriás would retort angrily: "You just shut up. There's roof over your head, bread on your table. That should keep you satisfied."

Since last summer, however, his attitude to life and private property had undergone a change in many respects. Ever since his visit to the old country he had come to appreciate home ownership, notwithstanding his faith in the labour movement. The postman had now reached the driveway and was coming towards the house. Máriás stepped forward, wiping his hands in his trousers. "Just hand them over, Maestro," he said to the postman. He had picked up this Maestro appellation when he was still an apprentice at home in the village cartwright shop. He looked at his mail which at closer examination consisted of a detergent ad, an official-looking envelope, and a letter from home. He crumpled the detergent coupon and threw it alongside the wall. He then opened the large envelope which came from the Wawanesa car insurance company. He read through the tortuous legal text which seemed to inform the policy holder that his annual premium had been reduced by five dollars due to excellent record. "Not bad, not bad at all," Máriás mumbled, slipping the folded sheet of paper into his shirt pocket. Then he reached for the air mail envelope that came from Jani, his younger brother, opened it and began reading the letter. He skimmed through the quaint opening lines quickly as they

had always been the same for the last thirty odd years: "With greetings of love to you, Dear Feri and Erzsike. We sincerely hope this letter will find you in the best of health, just as we have been lately..." Turning to the second page he followed more intently the handwriting that revealed a trembling hand. The thoughts were here less clearly expressed, some of the sentences were left unfinished. The letter rambled on to say how grateful they were to have lived to see the day of his homecoming. Since his visit not a day passed, not an hour spent without his name being mentioned in gratitude. What a pity that the time he spent among them was so short. Of course Ferenc had not come just to sit around with plain folks, but to see the country... As to what the village folks are saying he should not care a farthing. People are always prone to gossip anyway, although, we can see it now, they completely misunderstood you, dear brother. Which is no wonder, some of them are as green in the affairs of the world as a new born babe. It's not that all this village talk caused the slightest concern to us, the letter went on to say, but we all know how fast bad news spreads, and it would be better to put a stop to all this nonsense, before things got any worse...

"Well, they must be out of their minds," Máriás said as he finished reading the letter. He looked up at the window to see whether Elizabeth was watching him. Then he proceeded to read the letter again, this time with even greater care, finding it difficult to believe that those lines had actually been written to him by his brother. The meaning of Jani's letter, however, remained the same after the second reading; it seemed he had made a pretty bad name for himself during his stay back home. He felt as if he had been slapped on his face. Mind you, he sensed it all along that his visit had not entirely enraptured people, but this wolfish image he felt he did not deserve. That's true, he gave them a scolding at times but he had done it so out of love for his own kind. He recalled the first week at home. It all appeared to him now as a beautiful dream. He roamed the country with enthusiasm, wanting to absorb everything at once. He wanted to see all those wonderful things that had taken place at home, all the progress he had read so much about on the pages of the *Munkás*. He toured the factories and agricultural cooperatives from the cities of Szentgotthárd to Zajta, through Mezőhegyes and Hegyeshalom. He talked to workers at the plants, asked questions with youthful curiosity, gave fatherly advice with zest.

People were fascinated by this lean and forceful man. His Nyírség dialect that he spoke after thirty years was somewhat tainted with a foreign accent. He was accompanied by officials from Budapest and driven around in the Kossuth Radio's car. He was made guest of honour in plant cafeterias, his hosts indignantly protesting when he reached for his valet to pay for his meals. To make it short, the entire visit was simply fantastic; the neon lit capital city, the prospering cooperatives, the magnificent SZOT resort, the Tisza hydro



plant, the fish ponds of the Hortobágy...

Upon his arrival at the Budapest Airport he was received by a reporter, István Fazekas, representing the Kossuth Radio. The Editor-in-Chief of the Munkás had notified the authorities in Hungary of his coming. The bespectacled young man was urging him to say a few words for the listeners of the Radio. Máriás had anticipated such eventuality and in secret he prepared a moving speech. But now with a shiny microphone under his nose he got stage fright and forgot all the carefully selected words and phrases. Pushing the microphone aside with a joke he patted the reporter on the back, saying: "You didn't think I could come up with a speech just like that, did you?"

Young Fazekas encouraged him. "Tell us something about yourself. How do you live in Canada."

"How do we live? Well, what do you think? We're toiling like slaves, naturally. And we are badly exploited at that."

The reporter interjected: "Tell us what you are doing for a living?"

"I'm a grave digger," answered Máriás jokingly. "I'm, with my dear comrades, digging the grave of imperialism, ha-ha-ha." He was the only one to laugh at that. And then the reception he was given at his own village! Half of the town's population was out at the railway station, with all the fanfare appropriate for a great occasion.

"O Feri, how we have lived to see this day," cried Esther, his younger sister, throwing her arms around his neck and sobbing on his shoulder. All his old pals were there, but the younger generation in school uniform with red ties was also represented. He was embraced, kissed and patted. With a hundred hands he could not have reciprocated the embraces and handshakes that reached towards him. Surrounded by such an admiring crowd Máriás marched down on the high street like a minister of foreign affairs on a state mission. And now he is the object of gossip and ill will. Juliska, his daughter appeared now coming home after her piano lesson, with books and loose-leaf notes stacked under her arms. Juliska was a long-legged high-school student. In English her name was pronounced Judy, although she could have been called by any other name because she had never been baptized. Her father decided to enroll her in a separate school, along with students of Arab, Indian and Jewish origin, in order not to expose her to compulsory religious education. His wife incessantly yammered about christening the child and sending her to a regular school, fearing the disapproval of their fellow countrymen and their staying away from the Máriás household. "They can all go to hell," her husband would snarl at her. Before Juliska had turned onto the driveway Máriás put the letter into his pocket.

"Hi. You'll catch cold, standing in shirtsleeves on this drafty driveway, Daddy," she said, kissing her father on the cheek. Juliska was an attractive girl, her long, stylish hair half covered her intelligent face.

"Guess what the teacher told me today, Daddy."

"That's easy," answered Máriás. "Do, re, me, fa so, la, ti, do", running it off with a well known humorous rhyme in Hungarian.

"O, you're always joking with me," she laughed.

Mrs. Máriás appeared on the porch. She would always wait until Juliska was also around. Smiling at her daughter she turned to her husband.

"Have you finished yet, Frank?"

"Of course not. Can't you see?"

"The teacher finished marking the papers and I got 86 percent on my test" said Juliska with a curious mixture of English and Hungarian words. "She also said that my application to the Conservatory has been approved."

"That's good," said Máriás. "Has he mentioned anything about a scholarship?"

"I just might get that as well," the girl said hopefully.

"That would be a great help," sighed Mrs. Máriás. After a short pause she asked her man: "Has the postman been around yet?"

Máriás showed her the letter from the insurance company. "That's all we got," he lied. "And an unsolicited leaflet," pointing at the crumpled paper ball near the house.

"They don't seem to write us very often from the old country," she added.

"Of course not," replied her husband. "They're busy with tobacco harvesting." His reference to picking tobacco was made out of self-mockery. Twenty years before Frank and Elizabeth had also got involved in growing tobacco. At the time it was not yet the labour movement that he was worried about, but rather striking it rich and quick. They moved to Rodney, Ontario, leased a large farm, bought machinery and chemicals, hired farm hands, all this on loaned money. The whole adventure turned out to be a failure. Ever since then Máriás had been blaming not the hail storms, nor the early August frost that ruined their crop but his wife

Presently he got up, indicating he had nothing more to add to the general conversation. The two women went inside, while he continued on with his work. He poured clean water into the pail, added some Comet detergent, and rinsed his car for the second time. He kept on rubbing the chrome bumpers and door fixtures until they shone. He then wiped clean the headlights, the door trims, finally the windows and the seats inside.

\*\*\*\*\*

The whole trouble started one afternoon in the Emke local in Budapest, he remembered. That pale-blond waitress was the cause of all that subsequently happened. Granted, the guy did pinch the lady in the thighs, everybody could see that. But why make such a big fuss over it? Why didn't she avoid the table where the robust fellows were sitting? Máriás had the suspicion that the blond was having fun teasing the guest on purpose. She was walking up and down between the tables, swaying her hips. But when the fellow reached after her skirt again she placed the tray on an



empty table, turned around and slapped him across the face hard rather unceremoniously. "Bugger you good old auntie, you no good Ivan," she shrieked at him. There followed a general commotion and rattling of chairs. The headwaiter rushed in excitedly, gesticulating with his hands, mixing Russian words with Hungarian, nyet, nyet pinching barishna... Please to put on jacket, to button up shirt... This is a first-class place and not the lowly Three Hussars. Máriás was rather amused by the incident. He kept nodding in approval of the way the spirited waitress had handled herself. When it turned out, however, that the humiliated guest with the hairy arms was a Soviet citizen, Máriás flared up. He jumped to his feet, turning the chair over and fell upon the unsuspecting headwaiter.

"Hey Mister, what the hell do you think you're doing? You must apologize immediately to our gracious fraternal guest!" he shouted. He was convinced that the customers would close ranks behind him in a minute and rout this rude management. The headwaiter stood there frowning at this boorish peasant who was facing him defiantly like a cock on the fence with feathers bristled, ready to jump. "You just better stay out of this, grand dad," he sad mockingly.

That did it! Máriás flared up. "You no good hoodlum, kivel beszélsz te így? Do you know who I am?" In his agitation he mixed Hungarian with English, threatening that majd ő megmutatja, "If that's the last thing I'll ever do." He threatened them by reporting the incident to the World Federation of Hungarians and that he was rich enough to buy out the goddam hotel minden pereputtyostul... Whereupon two husky fellows took him by the arms and walked him to the door. Upset and furious Máriás wanted to go to the World Federation of Hungarians. On his way he changed his mind, walked down the busy boulevard passing through a couple of red lights, until he reached the radio station. Fazekas, the young reporter, shook his head more than once as he was listening to the unfortunate incident. "It takes all kinds to make the world," he said, trying to comfort Máriás. "As for the general state of public education, yes, there is still much to be desired. We must teach people to be polite, to show consideration for others."

"Knock it off, Comrade Fazekas, don't give me that crap," Máriás said trembling with anger. What is this country coming to if after twenty years you're still preaching about the shortcomings of public education?"

"Don't go overboard on this incident, Uncle Feri," the reporter tried to calm him down. "Yes, it was rude the way the Soviet guest was treated. But let's face it, there are certain conventions which we should respect..."

"I've had enough of this, István" Máriás said waving his hand impatiently. "I'm fed up with everything. I have come home to exchange my views on class struggle; to give some advice along the lines of industrial production. But nobody gives a damn."

"Of course we do," interjected Fazekas. "People do care. We're interested in what you have got to say."

"Interested my foot! You were there at the Áron Gábor plant the other day," Máriás retorted. "The workers were listening all right while it was still working hours. The moment it was quitting time, they all dashed to wash up and change, swarming through the factory gates like an army of heavy-booted, stooping lumpen-proletariats."

Fazekas looked at Máriás pensively, with his hands folded. The reporter wanted the older gentleman to realize that this struggle taking place within him was an inevitable process. For decades he, and his kind in Canada, had been living suspended, as it were, in a vacuum; their homeland, where the building of socialism was underway, evolved in their imaginations in terms of some theoretical illusions. He got up, turned towards his companion and put his hand on Máriás' shoulder. "Come on, Uncle Feri, let's have a cup of coffee. After a good night's rest you'll be as good as new. Tomorrow you'll be the real Frank Máriás again. In the morning I'll be going to Nyíregyháza and we'll drop you off at your hometown. You have hardly spent any time with your folks. Don't forget, as the saying goes, one can discover the whole only through its parts. Máriás did not wait for the staff car. Early in the morning he took the streetcar to the Western railway station, bought a ticket to Debrecen, and went straight home to Nyírbétek. He felt tired. Lying last night on his bed in the hotel room, he recounted the events of the last two weeks. The fast pace, the traveling to and fro, the constant visiting totally exhausted him. He simply was not used to this kind of life. At the Harvester factory where he worked as a mould-maker there were few occasions for lengthy conversations. Besides, his English was limited, and he could never quite free himself from a certain feeling of inferiority which only grows in a strange land.

He got out of bed, looked out the window of the magnificent Gellért Hotel. A myriad of lights reflected from the calm surface of the Danube. Gazing at this enchanting city Budapest, Máriás felt lonely. His thoughts traveled back to Toronto, to his family, to his two mortgage-free houses and, above all, to the Workers' Lodge. That's where his home was, that's where he really belonged. Its members were people sharing the same background, the same attitude to life. Yes, they were a small island to themselves where time stood still for thirty-odd years and where the paper Munkás provided the only line of communication with the outside world.

The Workers' Lodge had in fact become the umbilical cord that tied them to the old country. In the summer seasons they organized picnics, boisterous parties at New Year's eve when they joined in to sing the Internationale at midnight. They felt like heroes in their world of fantasy.

Next morning the railway car slowly heading homeward was thick with smoke, crowded with bundled up women and greasy workers in their padded overalls, the offspring of the new industrial revolution – the commuters.



offspring of the new industrial revolution – the commuters. The travelers were drifting in and out, huddling on the platforms, playing cards, eating, drinking, and generally just blustering. Máriás was getting some firsthand experience of real life, as it really was. And life has many facets, as he began to discover. He had realized only now the different shapes and forms and smells of life can take. Up to now he had been fed the stock phrases concerning life. In the old country, the Munkás went on to inform, Nature is forced to change course... Workers and diligent peasants join hands in brotherly unity to build socialism... Factories, mines, hydro plants were popping up where there was nothing before. All this was true, as he had experienced during his stay at home. But somehow he found this sweaty, plum-brandy breathing commuter generation, this elemental force breaking up all tradition, not so attractive and hard to reconcile with the simple phrases that poured forth from the pages of Munkás. In Budapest he felt disappointment at the sight of youngsters with their guitars, portable radios and unkempt hair, young boys and girls, just like their Canadian counterparts, only too happy to bury for good physical or any kind of work. No small wonder he became so irritated after the first few days in his native land. Jani and the villagers should try to understand that. For how can socialism be built with such irresponsible reserves? After his return to Jani's from Budapest he fretted and fumed for a few days. His relatives simply couldn't understand what had got into him, why was he nagging them. "Why don't you fix that front gate?" he said giving them instructions. "Why can't you build a decent backhouse?" He was whimsical and hard to please. After a few days of rest, though, he had completely recovered. So much so that the following Sunday he even went to church with the rest of the family. Not that he entertained any ideas of returning to the faith, he was too advanced for that. He decided to go to appease the village folks. He realized now that he had hurt their feelings; he was unreceptive to their complaints.

As it had turned out, people came to welcome him, and expected him to share their problems. They were complaining about the bad weather, the summer draught, the hard life they had and in general, getting old. It is much to the Hungarian character to exaggerate his troubles whether real or imaginary. But Máriás felt he had not come to home just to listen to people's lamentations. If it came to talking about grievances he could tell them a thing or two of his own that would surely silence this whimpering and whining crowd. But he was a proud man, not much given to complaining. Should he tell them about the great depression in Canada that he had to live through? Or tell them about his crouching on top of railway cars, picking up cigarette butts, visiting charity kitchens, and spending one's nights in deserted hay stacks? What difference would it make? What good could be expected from a decadent, imperialist society anyway? "Just stop wailing," he would bawl at them irritably. "You've never

had it so good, not even in your mother's womb."

He couldn't get it through his head that twenty years of patriotic public education and honest to god propaganda had made so little influence on their mentality. In the church it all began well. People nodded at him in a friendly way. They allowed him to pass through the door first. Somebody even directed him to the first seat, right in front of the iconostasis.

Well, well, well... In the good old days the landowner Elek Jaczko used to occupy that carved wooden chair with an elongated back, sitting there stiff and proud like a king in court. It never occurred to Máriás, not in his wildest dreams, that one day this very chair would be offered to him. Although such naive conventions meant little to him, for a moment he appeared satisfied with life, he was at peace with the world and with himself. Taking a close look around in the little church he felt a distinct pleasure at the calmness and seeming order that he saw around him. He shuddered to think of the chaotic city life, the rushing, the nerve-racking, light-minded way of life. Yes, sir, this is where his heart was, in the village. He knew the ways, remembered the centuries old traditions. Yet it went unnoticed by him that those very customs and social conventions in which he grew up were on their way of dying out. One only had to look around to realize that the young people who were meant to carry on with the social order he was so familiar with were noticeably absent from church gatherings. Yet after the disappointments of the last few days he seemed to have recovered his jealously guarded illusions that could retain their purity only in his embroidered imagination. He joined in with the others in singing. When the theme of the sermon touched upon the relationship of state and family, however, it was not to his liking at all. The priest should stick to his own bloody business, he thought to himself. He became fidgety and uncomfortable on his seat. "Nonsense," he said in an undertone. "He talks pure rubbish." People looked at each other with roused indignation. They were shocked not so much because Máriás had assumed to know more than the minister about the relationship of state and family, but because apparently he had not grown up yet. They remembered of him as an arrogant jerk even as a teenage kid. Ever since this incident in the church people avoided him ostentatiously, they would not even want to talk to him.

From then on he spent his remaining few days in quiet resignation. He helped Jani fix the garden gates, he would give a friendly pat on the head to the children standing by, and if someone happened to come by the house he tried to show sympathy to whatever was said. He praised everything in the village, not forgetting to add that all that progress was achieved by the collective efforts of the population. "Yes, sir, Jani was telling me just the other day that the new railway station, the community centre and even the football field were built by voluntary labour." He spoke in words of appreciation about Canada too, about his two mortgage-



free houses, and his four-door sedan with tail fins and V8 automatic transmission. "I'll bring'er along next time I come," he promised. As he was convinced that he would come home for a visit again soon. For living in isolation, surrounded by memories during that last thirty odd years it was always like homecoming.

\*\*\*\*\*

He finished polishing his car. He closed the Speedy-Rub kit, wiped his hands in a dirty cloth, and sat down on the stairway. The stars were beginning to light up one by one, as if to show the way for the approaching night. How often he sat here with his friends, looking at them with piercing eyes and repeatedly affirming the victory of the working class. "It's an historical fact, if there ever was one," he told them. And now he was sitting there dejected, staring into the void. For many years he had been preparing for this visit, as if for a pilgrimage. He felt he was one of the select few with a mission to fly home on a lovely summer day, when a visit no longer entailed any risk, and to tell those stubborn people that the system under which they lived was the best in the world. Sure, there're problems. There are encroachments, commandeering and show trials. But there are also political rehabilitations. My goodness gracious, how many times do we have to bathe a child until he grows up into an adult. "It's an historical fact, if there ever was one!"

He intended to say something to this effect on his arrival at the Budapest Airport. He regretted that he had made such a mess of it all. He was too rude to people, he could see it now. He fired abruptly instructions at them. He did all this for their benefit. But he was misunderstood. He had never met Mátyás Rákosi. The old dictator had not even bothered to answer his letter conveying him a happy and prosperous birthday. And yet his old pals at home looked at him askance as if the two of them had been bosom buddies. So what should he do next? Should he just sit around idly and helplessly, while people have a field day with his reputation? He got up, started the car and drove it into the garage. It's about time he came to his senses, he thought. He should realize by now that the regime he used to worship was a thing of the past. It existed now in horror tales and prison anecdotes. One should find in life something more enduring to believe in than dubious political systems. If one does not try to detach oneself too far from life-giving earth, one will end up with fewer disappointments. Despite everything it was worthwhile to make that visit home. Self-realization had come a bit late but it was welcome nonetheless. Because one can discover the whole only through the parts, as young Fazekas suggested it. Suddenly he backed up his car and decided to go for a short ride. As he turned in front of the house he sounded the horn twice, waving at his wife, who was just then looking out through the window, wondering what's got into that stubborn man of hers.

*(Translated from Hungarian by George Payerle and Maxim Tabory)*

*(folytatás a 14. oldalról)*

meglátta a leányát, felszökött az ágyból, s ha meg nem fogják, mindjárt táncra kerekedik. Egyszeribe papot hívatott, s a fiatalokat összeadatta. Csaptak hét országra szóló lakodalmat. Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást ettek-ittak, táncoltak. Én is ott voltam, s addig táncoltam, míg a sarkam hátrafordult, aztán megfutamodtam hátrafelé, s úgy elszaladtam eléfelé, hogy mézeskaláccsal sem tudtak visszacsalogatni.

Aki nem hiszi, járjon utána.

Csoóri Sándor:

## FARSANG NAPI KUTYABÁL

De érdekes volna,  
ha kutyabál volna,  
s farsang napján  
minden kutya  
bálba kutyagolna.  
Nagy kutya is,  
kis kutya is,  
kit csíp még a bolha is.

Komondor kényelmes,  
lassú táncot ropta,  
Puli Pali csárdást,  
ahogy meg van írva;  
sötét szőre, bozontja  
a szemébe lógna.  
Csau csacsacsázna,  
a foxi bokázna,  
a többi vén kutya meg  
leülne a hóba.

Garai Gábor

## TÁNCDAL

Citera pengi: körbe, járjad,  
Katica, Böske, szedd a lábad!  
Lobog a rózsa, rezed a bokra,  
tavaszi lázban rezeg a szoknya.

## MONDÓKA

Elmúlt farsang el, el, el  
Kinek használt, kinek nem.  
Nekem használt, neked nem  
Én táncoltam, te meg nem.

**VESZELY FERENC KANADAI MAGYAR KÖLTŐ,  
ÍRÓ HONLAPJA VÁRIA LÁTOGATÓIT!  
www.magyarkoltok.com**



## NAGY IMRE, A ZSÖGÖDI BRUEGEL

*Önarckép anyámmal*

Csíkszereda, Csíkzsögöd... Hidegek a telek, az átlagosnál jóval rövidebbek a meleg évszakok. Sok az erdő, a hegy, kevés a megművelhető terület, s ami van, az is gyengén terem. Meg kell küzdeni a földdel, nehéz harcot kell vívni az életért...

S a mostoha viszonyok megedzik az embert. Hozzáidomul a tájhoz, a természet zordságához...

„Egy olyan világban nőttem fel, ahol egységes volt a természet. A falu is zavartalan egységben élt az ő babonájával, öröklött életfelfogásával. Páratlan fantáziájú mesemondók beszéltek a félelemről, vadakról. Körülvett a természet misztikus változatossága... A faluig lenyúlt az erdő. Nagypámék malma zötyögött, ropogott. Egységes gazdaságok, pulykacsorda, árvizek, vadvizek. Az ólban állatok. Ez volt a lókorszak. Ott tartottunk Batu kán idejében... Állandó kapcsolatban voltam gazdálkodó emberekkel. Olyan lényeket ismertem meg, akiket bármikor az ország vezetésével mertem volna megbízni. Pénzügyminisztert, oktatásiügyi minisztert mertem volna ajánlani. Akár királyt is...”

„Egymást tökéletesen kiegészítették az emberek. A falunak volt bolondja, ügyvédje, asztalosa, kuruzslója, papja, ellenzéke, árulója (aki elment, elhagyta, megtagadta). A család ellátta magát a földből, a szükségleteit ahhoz szabta. Igénytelen volt. Egészséges életet tudott élni...”<sup>1</sup>.

Székely viszonylatban középbirtokosok voltak Nagy Imre ősei mind apai, mind anyai ágon. De vezető embereknek számítottak a falujukban. Régi hagyományként élt, hogy legalább egy fiúgyermeküket taníttatták. A kényszer vitte rá erre őket, hiszen szűkösen termett a föld, s nem tudtak volna mind megélni belőle. Jogászok, papok, kántorok kerültek így ki közülük. Sőt még főpap is (Nagy Imre gyulafehérvári kanonok). Több nemzedékre visszamenően szerették és művelték a zenét. Az ábrázolási készségnek is kellett élnie bennük, főleg anyai ágon. Onnan nőtt ki egy generációval előbb Nagy István festőművész...

Az édesapa, Nagy Bálint, energiától duzzadó, nyugtalan, szélsőséges ember volt. Amikor ideje engedte, mulatott, énekelt, kártyázott. Megesett, hogy eladott egy pár lovat, s mire hazaért volna, elment az ára. Értetlenül nézte fia törekvéseit. Csak akkor engedett fel, amikor kiállításai kezdtek anyagi sikerrel járni...

Nagy Erzsébet, a festő édesanyja, a módosabb fitódi (később Csíkmindszentre került) Nagyok családjából származott. Meglehetősen kemény, mostoha élet alakította jellemét, egyéniségét. (Ő irányítja a család életét, dolgozik reggeltől estig, s pótolja azt is, amit férje elmulasztott... Ő volt a ház lelke. Imre fiáért sokat aggódott, kezdetben elveszett embernek tartotta ő is, s talán a sok aggodás miatt kapcsolódott lelkileg még inkább hozzá, s lett a későbbiekben legnagyobb támasza, csodálója, életútjának egyengetője. Az otthon melegét biztosította számára. Jóságával körülövezte, szerető gondoskodásával óvta, bátorította. Gondjait, törekvéseit a magáévé tette, s szellemiekben valósággal hozzáfejlődött. A képeken is úgy látjuk, mint valami szent asszonyt, a megpróbáltatásokban kiformalódott jóságot, aki a békét, a szelíd emberséget hordja magában.

Pedig kemény volt. Acélosan kemény. Félelem nélkül nézett szembe a halállal is. Utolsó szavaival még rendelkezett.

„Halála előtti nap... lerajzoltam. Előre ő maga megmosakodott, pedig nagybeteg volt. Mikor rajzolni kezdtem, megigazította a haját, kendőjét, így rajzoltam meg. Megcsodáltam különös koponyáját, ami annyira hasonlított Dantera, nagy sasorrát, erősen határozott állát s azt a kemény akaratot, amit utolsó pillanatig a legnagyobb szenvedéssel olyan bámulatosan tűrt el.”



<sup>1</sup>Gazda József monográfiájának felhasználásával: Nagy Imre. Kriterion Könyvkiadó, 1972



Forrás

Nagy Imre ebben a környezetben formálódott. Nyugtalanság feszül benne. Kemény céltudatosság vezeti lépteit. Lábával a falu földjét tapossa, de tekintetével tovább lát. A modernség igénye nem jelent nála egyet a múlt megtagadásával s a falusi életforma feladásával. Ott, abban a környezetben próbál helytállni, melyhez sorsa kötötte. Ő hozta az első rádiót a faluba. Ő volt az első szíró a környéken. Mint méhészt meghonosította a kaptárrendszert. Mint gazda beszerzi a legjobb szakkönyveket, s kísérleti teleppé alakítja gazdaságát. Övé a legelső kapálógép, gereblyélőgép, vetőgép...

Kísérletezik a gyümölcstermesztés csíki meghonosításával. Kidolgozja ennek a majdnem 700 méter magasan fekvő fennsíknak a gazdasági tervét. Ő szervezi a gazdakört. Elképzeléseiről előadásokat tart. Bikaborjakat, sertéseket, fajteheneket tenyészt.

„Húsz évig gazdálkodtam — mondja —, mert a művésznak megélhetési alapja nem volt. Elvettem a gabonát, aztán felültem a vonatra. Ki a nagyvilágba. Egy hónap múva, amikor visszatértem, már lengett az árpa, búza. Láttam az eredményt. A teljesen idegen világból alig vártam, hogy a zsongódi ágyra leüljek.”

Gazdálkodóként is művész marad. Először a gazdaság modell volt. Szolgáló, tehén, borjú, ló, mindenki modell volt. A gazdaság leállt, mert festettem. A gazdaság ment, mert festettem.”

Teljes énjével beépül a természetbe.

„...Gyermekkoromban én mindenféle állatot összegyűjtöttem... A szenvedélyemhez nem volt társ vagy barát. A természet titkait és barátaimat a tanulás, a város és

sok más elnyelte.”

Egész életének kísérő szenvedélye lett a méhészet. Tizenkét éves korában ajándékba kapta az első családot. Aztán szakfolyóiratokat járatott, könyveket vásárolt, tanfolyamokon tanította a falujubelieket.

„A méhek életénél talán nincs is csodálatosabb világ. Micsoda szervezettség, munka, rend meg forradalmi izgalmak.”

A gyermek Nagy Imre kedvenc tartózkodási helye az erdő volt... a falak közé szorítottságot nem bírta. S megalkuvó, alázatos jellem sem tudott lenni... A művészettel hétéves korában került kapcsolatba. „Véső akadt a kezembe, elbújtam, lementem a pincébe. A tyúk is elbújik, ha alkot. Ez törvény. Kicsúfolják az embert. A szarvas és az őz is a leglehetősebb helyeket választják ki.”

Háború, nyomor, hányódtatások megedzik. Lövészárkokban, hadi kórházakban s front mögött szervezett katona-művésztelepeken beszédes példáit látja emberségnek és az embertelenségnek. Táborig levelezőlapokra rajzolja katonatársai arcképét. Krónikás lesz. A szenvedések közt is megmaradó ember krónikása. Több ízben összesodródik Nagy Istvánnal, Varga Nándor Lajossal. Megerősödik művészi öntudata. S ez az öntudat kísérte el aztán egész életén keresztül. Még akkor is, amikor az eke szarvát fogta.



Nagy Imre, a halász



A zsögödi gazdát kortársai így jellemzik:

„Kemény, szikár fej. Középtermetű, mozdulatai gyorsak és határozottak.” (Ruffi Péter)

„Arányos növésű, csontos, csinos ember, akinek számára ismeretlen fogalom a fáradság, a kényelmesség, a polgári munkarend. Szíjas és edzett ember, akinek számára nincsen hideg és meleg, éhség és szomjúság. Kemény akarású és makacsul kitartó, magabizó és vakmerően bátor...” (Kós Károly)

A föld megedzette. A természet megkeményítette. S a munka, az elzárkózás magányossá tette.



„Elnézem Nagy Imrét, s elgondolkozom — írja Tamási Áron (az 1937-es budapesti kiállítás katalógusában, D. R.) — Ő az, aki nem mászott ki a természetből, sem abból a sorsból, ami neki rendeltetett. Külsőségeiben, fizikumában és szellemi erejével egyaránt illusztrálja a tételt: ilyen a valódi ember. Annyira igaz s annyira a természet világának egy darabja, hogy ebben a társadalmias “civilizált” világban már néha úgy hat, mintha ő lenne az emberi egzotikum. De minekünk már mondani sem lehet, hogy éppen megfordítva van: ő a természetes s valódi, és a többiek azok, akik természetes útjukból kitértek.”

V. Nagy Zoltán szavaival, Nagy Imre “Összenőtt a földdel, a munkával, a székely néppel, a tájjal, a növényzettel, az állatokkal.” A festő szerint “az abszolút művészi szabadság ideálját fogom így elérni, amely nem lesz függvénye a kereseti viszonyok hullámzásának.”



Nagy Imre:  
Zsögödi táj  
Fametszet

## AMIKOR A TAVASZI SZÉL VIZET ÁRASZT... HAZA INDUL A KRISZTUS PILÁTUS ELŐTT C. MUNKÁCSY-KÉP

Beteljesedéséhez közeledik egy három és fél éves, önként felvállalt kultúrnagyköveti munka: Vaski Gábor kanadai tapasztalatával és magyarságából fakadó lelkesedéssel elérte, hogy konkrét megegyezés szülessék Debrecen és az ontariói Hamilton között.

A két város képzőművészeti életét a hatalmas Munkácsy Mihály-festmény kapcsolta össze, a *Krisztus Pilátus előtt*. A kép 1995 óta kanadai tulajdonban van és a kanadai törvények szerint nem adható el 1912 előtt. Akkor azonban áruba bocsátható. 2009 januárjában eldőlt, hogy a debreceni Múzeum és maga a város fel fog lépni mint vásárló, nemcsak azért, mert a világhírű magyar festőművész világhírű munkájának Magyarországon illik megtalálnia a végső helyét, hanem azért is, mert Debrecenben ismét odakerül a másik két Munkácsy-remekmű, a *Golgota* és az *Ecce Homo* mellé. Amint megtudtuk a debreceni polgármester, Kósa Lajos társaságában január 12-14. között Kanadába látogató Rácz Róberttől, Hajdú-Bihar Megye elnökétől, még maga a hatalmas művek alkotója, Munkácsy sem látta együtt a három képet.

A két jeles vendég, Kósa Lajos és Rácz Róbert kanadai látogatásának egyetlen célja a hamiltoni képtárral – AGH – való tárgyalás a Krisztus-kép jövőjéről. Vaski Gábor vállalta a közvetítést nemcsak Hamilton és Debrecen képviselői között, hanem találkozást kezdeményezett és ért el David Millerrel is, Toronto polgármesterével, aki megígérte, hogy maga is támogatni fogja a kép visszaútját Magyarországra.



A *Krisztus Pilátus előtt* c. művet Munkácsy 1881-ben festette, mondta el Rácz Róbert január 13-án a torontói Magyar Kultúrközpontban a helybeli magyar média képviselőinek, majd a Mátyás Pincében tiszteletükre szervezett diszvacsonya résztvevőinek. Megtudtuk, hogy a festmény 1995-ben először került a Déri Múzeumba a kanadai tulajdonos, Joseph Tannenbaum jóvoltából, aki azonban 2001-ben jelentős adókedvezmény ellenében a hamiltoni galériának ajándékozta. Ezért vissza kellett szállítani Kanadába. 2002 karácsonyára Debrecennek ismét



sikerült kölcsön kérnie, és öt évig itt tartania. Ezalatt az idő alatt egymás mellett láthatta a képtárlátogató közönség a csodálatos Munkácsy-trilógiát, a *Krisztus Pilátus előtt*, a *Golgota* és az *Ecce Homo* c. munkákat.

Az akkori benyomásokat így summázta a krónikás: "Aligha van még egy képtár a világon, ahol három ilyen, méreteiben is lenyűgöző, hatalmas festmény mutatná be a krisztusi szenvedéstörténet megrendítő stációit az elitétetéstől a kereszthalálig. Itt van, Magyarországon, magyar művész munkájaként." (Cs. Nagy Ibolya, [www.reflap.hu](http://www.reflap.hu)) Amint tudjuk, a Déri Múzeumnak csak az *Ecce Homo* a tulajdona, a *Golgota* Pákh Imre amerikai gyűjtőé, aki azonban 2006-ban tíz évre, 2016-ig tartós letétbe helyezte azt a Déri Múzeumban.



A 2007-ben Hamiltonba visszazállított *Krisztus Pilátus előtt* c. festményt vezeklésszerűen látogatták az érdeklődők. Vaski Gábor fáradhatatlanul szervezte a csoportokat a magyar közösség körében, egy-egy ilyen csoportlátogatást követő fogadáson ismertette dédelgetett tervét, amelyről már hosszú ideje álmodik és tárgy: Munkácsy képét vissza kell juttatni Magyarországnak!

Az AGH nem tudja két-három hónapnál tovább kiállítani a hatalmas méretű festményt, amely az idők során a kanadai kulturális örökség részévé vált. Ezért gondosan ládába csomagolva vár a sorsára. A mostani hivatalos tárgyalások eredményeként, az éghajlat enyhültével, tavasszal útjára indítják Debrecenbe. Egyelőre öt évi bérlésről született egyezség, 2012-ben azonban szóba jöhet a kép megvásárlása is, ha nem jelentkezik valamelyik kanadai képtár/ múzeum közben mint vevő.



Mivel a vendégek a tárgyalások befejeztével azonnal visszautaztak Magyarországra, azt is Vaski Gábortól tudtuk meg, hogy a bérlési díj évi 50 ezer kanadai dollár lesz majd, ami kb. 8,5 millió forintnak felel meg. A szállítás és majd a restaurálás költségeit a debreceni küldöttség magára vállalta.

Akárhogy is alakul 2012-től a csodálatos remekmű élete, elmondhatjuk, hogy a magyar nemzet kulturális értékeinek hazai útját elszánt konoksággal egyengetve Vaski Gábor igazi nemes szolgálatot teljesített. Ezért is nevezte őt Rácz Róbert kulturális nagykövetnek a Mátyás Pincei díszvacsorán. (D. R.)

## IN MEMORIAM SZARKA ÁGOTA

“Ha valaki, akkor Ágota igazi újságíró volt, lubickolt a szakmájában. Csaknem egy évtizede dolgozott nálunk. Aki egy kicsit jobban megismerte, azonnal érezte rajta, hogy Ágota ebben az alkotóközösségben hazatalált. Biztosan innen ment volna nyugdíjba. Nem volt nehéz közel férközni hozzá, vidám, nyitott, őszinte, tiszta szívű ember volt. Olyan, aki mindenkit meghallgatott, és képtelen lett volna elutasítani a segítségre szorulókat.

Ágota a Magyar Nemzetnél a kiemelt főmunkatársi beosztásához vezető út minden grádicsát végigjárta. Évekig dolgozott belpolitikai újságíróként, majd rovatvezető-helyettes és rovatvezető lett. Az igazi énjét azonban a riportokban találta meg, mert írni, azt igazán szeretett és tudott. Mint ahogyan dolgozni is. Minden érdekelt, de kiváltképp a nemzetet alkotó magyar emberek sorsa érintette meg. Lett légyen szó országromboló privatizációról, a cukorgyárak elsorvasztásáról, bezárásáról, a tönkrement családok kilátástalan sorsáról, vagy a cigány-magyar együttéléseiről.

Nem hagyta nyugodni a jogállamiságot hangoztató Gyurcsány-kormány által vezetett rendőrterror áldozatainak védtelensége és kiszolgáltatottsága, a Hír Televízió kamerája mellett mindig oda igyekezett bekapcsolt magnójával, ahol hallotta vagy észrevette, hogy ártatlan embereket vernek. Az áldozatok kezét később sem engedte el, nyomon követte sorsukat egészen a bíróságokon hozott felmentő ítéletükig, és könyörtelenül megírta az igazságot. Munkáját a szerkesztőség Aranytollal jutalmazta... Délután jött a hír a tragédiáról. A lelkünk gyászba borult...”

(D. Horváth Gábor, Szent Korona Rádió)

“Szarka Ágota újságírói nagyságát az is kifejezte, hogy cikkeiben mindig az ügy megjelenítése, jogi különlegességeinek kiemelése, valamint az eljárás résztvevőjének, mint embernek az ábrázolása volt az elsődleges, sosem a saját szerzői véleményének és gondolatainak előtérbe helyezése.”

(M. Szabó Imre, Nemzeti Jogvédő Szolgálat)



VILÁGIRODALOM  
GIOVANNI BOCCACCIO

Törvénytelen gyermekként született valószínűleg Firenzében, ahol nevelkedett féltestvéreivel együtt. (Apja egy másik nőt vett feleségül, nem Boccaccio anyját.) Boccaccio Nápolyban tanult, s közben egy gazdag kereskedő feleségének lett ifjú szeretője, de Fiammetta – így nevezte kedvesét írásaiban – hamarosan elhagyta. 1348 és 1353 között írta legfontosabb, az utókor csodálatát kiváltó művét, a Dekameront. Jó barátja volt a nála alig idősebb Petrarcanak. Tudós munkáit latinul írta, s ezekre volt a legbüszkébb. Szegény, anyagi gondok közt élt. Jellemző, hogy Petrarca 50 aranyat hagyott Boccaccióra végrendeletében azzal a megkötéssel, hogy bundát vegyen rajta.

DECAMERON - NEGYEDIK NOVELLA

*Egy barát, ki fölöttébb súlyos büntetést érdemlő bűnbe esett, ügyesen megmenekül a büntetéstől, szemére vetvén az apátúrnak ugyanazon bűnt*

Alighogy Filoména novelláját bevégezte és elhallgatott, Dioneo, ki mellette ült, meg sem várta a Királynő újabb parancsát, s mivel úgyis tudta, hogy a megkezdett rend szerint rákerül az elbeszélés sora, ekképpen kezdett szólani:

- Szerelmetes hölgyeim, ha jól értem valamennyitek szándokát, mi azért vagyunk itt, hogy elbeszélésekkel mulatságot szerezzünk magunknak; és éppen ezért, ha senkinek sincs ellenvetése, azt gondolnám, hogy mindenkinek szabadságában vagyon (hiszen kevéssel ennek előtte így mondotta Királynőnk is) ama novellát elmondani, mely az ő véleménye szerint a legmulatságosabb: minekutána tehát hallottuk, miképpen mentette meg lelkét Ábrahám ama bizonyos Giannotto di Civigni jó tanácsai révén, és miképpen védelmezte meg dús vagyonát Szaladin cselvetésétől Melkizedek az ő okosságával, szándékomban vagyon kevés szóval elmondani (és remélem, nem ócsároltok majd érette), mely ravaszul mentette meg egy barát önnönmaga testét a legeslegsúlyosabb büntetéstől.

Nem messze tőlünk, Lunigiana földjén van egy kolostor, melyben annak idején nagyobb volt a jámborság és jóval több a barát, mint mai napság, és volt ebben egyebek között egy ifjú barát, kinek élete erejét sem a hideg, sem a börtök, sem a virrasztások nem tudták megtörni. Történt egy napon, hogy eme fent mondott barát dél tájban, midőn a többi barátok mind szundikáltak, kint sétált egymagában temploma körül, mely meglehetősen magányos helyen állott; és íme megpillant valamely csinos leányzót, ki talán bizonyos odaválási parasztnak leánya volt, s a mezőn járt-kelt, füveket szedegetvén; alighogy megpillantotta, szörnyen megszállotta a testi gerjedelem. Annak okáért közelebb sompolygott hozzá, beszédbe elegyedett vele, és többről többre, szóról szóra, végezetül is megegyezett vele, és magával vitte

cellájába olyképpen, hogy egy lélek sem vette észre, és miközben gerjedelmes izgalmában nem éppen vigyázatosan csintalankodott vele, történt, hogy az apátúr fölébredt szendergéséből, és szép csöndesen odalopózkodott ama barát cellája elé, s meghallotta a viháncolást, melyet azok csaptak odabent; hogy pedig jobban megismerje a hangokat, óvatosan odasompolygott a cella ajtajához és hallgatódzott, és nyilván megismerte, hogy amaz ajtón belül nőszemély vagyon, és már-már kísértésbe esett, hogy kopogtasson, de annak utána más gondolatra tért; és visszatérvén cellájába, várakozott, mígnem ama barát előjön. A barát, bár még mindig kimondhatatlan élvezettel és gyönyörűséggel foglalatoskodott amaz ifjú leányzóval, mégis gyanút fogott; mivel pedig úgy rémlett neki, hogy a hálóterem felől némi csoszogást hall, odaillesztette szemét egy keskeny ajtóhasadékhoz, és napnál világosabban látta, hogy az apátúr ottan áll és hallgatózik; azon nyomban teljes-tökéletesen megértette, hogy az apátúr kitalálhatta, miképpen a leányzó az ő cellájában vagyon. Igen elbúsult ennek miatta, jól tudván, hogy az ilyesmiért szigorú büntetés jár; de semmivel nem akarván mutatni bosszúságát a leányzó előtt, hirtelenében igen törte fejét, hátha találna valami kibúvót, és ekkor újabb huncutság ötlött eszébe, mely egyenesen a kívánt célhoz segítette. Úgy tett, mintha meglegelte volna mulatságát ama leánnyal és mondá:

- Én most kimegyek, és megnézem, hogyan juthatnál ki innét észrevétlenül; annak okáért hát maradj csöndesen, mígnem visszatérek.

És kiment és kulccsal bezárta az ajtót, s egyenest az apátúr szobájába ment, és átadta neki a kulcsot, miként a barátok valamennyien szokták, midőn távoztak, s ártatlan ábrázattal így szólott:

- Uram, ma reggel nem tudtam hazahozatni mind a fát, mit felvágattam, engedelmeddel tehát szeretnék kimenni az erdőre és elhozatni.

Az apátúr, hogy annál alaposabban tájékozódhassék amannak gyalázatos cselekedete felől, abban a hiszemben, hogy a barát nem vette észre, mikor ő megleste - igen megörvendett eme véletlen eseten, és szívesen átvette a kulcsot, s együttal megadta az engedelmet. Mikor pedig látta, hogy amaz eltávozott, elkezdett töprengeni, mit cselekedjék inkább: vajon mind valamennyi barát szeme láttára felnyissa-e annak celláját, és megismertesse velük az ő eltévelyedését, hogy annak utána senki ne zúgolódhasson ellene, ha megbünteti ama barátot, avagy pedig inkább előbb a leányzót kérdezze ki, hogy hogyan is történt a dolog. És meggondolván magában, hogy ez netalán olyan asszony, avagy olyan embernek leánya, kit nem szívesen szégyenítene meg minden barátok szeme láttára, olyképpen határozott, hogy mindenekelőtt megnézi, ki ija-fija, és azután dönt; tehát vigyázatosan odament a cellához, kinyitotta és belépett, az ajtót pedig bezárta.

Mikor a leányzó az apáturat belépni látta, igen megriadott, és oly igen rettegett a megszegyenítéstől, hogy



sírva fakadt. Az apátúr pedig rávetette szemét, s mikor látta, mely igen szépséges és friss, hirtelen éppen olyan tüzes testi gerjedelmeket érzett - ámbátor hogy agg ember volt -, mint amaz ifjú barát, és ekképpen dörmögött magában: "Ejnye, miért ne élvezném ki ezt a gyönyörűséget, ha módom van benne; úgyis több kellemetlenségben és bosszúságban van részem, mintsem kedvemre volna. Ez csinos leányzó, és itt van, olyképpen, hogy a világon senki sem sejtí; ha rá tudnám venni, hogy kedvemre töltse, nem tudom, miért nem tenném; ugyan ki tudja meg? Soha senki nem tudja meg, a titkos bűn pedig már félig meg is vagyon bocsátva; ilyen alkalom talán soha többé nem akad, s én azt hiszem, csak okosság tölem, ha üstökénél fogva megragadom a jót, melyet az Úristen küldött." És ekképpen okoskodván, egészen más szándékra tért, mint amellyel idejött; közelebb lépett a leányzóhoz, kezdte szép csöndesen vigasztalni és kérlelni, hogy szüntesse könnyeit: és egy szót a másba fűzván, végre ráterelte a beszédét maga kívánságára. A leányzó, ki nem volt sem vasból, sem gyémántból, szíves örömet hajlott az apátúr kívánságára: ki is karjaiba ölelte, és összevissza csókolta, majd befeküdt a barátjának ágyába: és tekintettel talán méltóságának fölöttébb nagy súlyára és a leányzó zsege fiatalágára, vagy netalán félelmében, hogy ártalmára lesz teste súlyával, nem ő maga feküdt annak fölébe, hanem a leányzót vont maga kebelére, és jó darab ideig ekképpen csintalankodott vele. A barát, ki úgy tett, mintha az erdőbe menne, de a hálóteremben elbújt, midőn látta, hogy az apát egymagában belépett az ő cellájába, egészen megnyugodott, és tudta, hogy terve bizonyosan sikerül; mikor pedig észrevette, hogy amaz bezárkózik, már egész bizonyos volt dolgában. Előjött tehát onnét, ahol volt, loppal odament az ajtóhasadékhoz, melyen által mindazt látta és hallotta, mit az apátúr mondott avagy cselekedett. Mikor az apátúr úgy érezte, hogy elegendőképpen kimulatta magát az ifjú leányzóval, bezárta azt a cellába, maga pedig visszament szobájába, kis idő múltán pedig meglátta a barátot, és abban a hiszemben, hogy már hazatért az erdőből, feltette magában, hogy keményen megpirongatja és börtönbe vetteti, hogy az elhódított zsákmány egyes-egyedül az övé legyen: magához hívatta tehát, keményen és szigorúan ráförmedt, és parancsot adott, hogy börtönbe vessék. Felelt erre a barát azon nyomban:

- Uram, én még nem vagyok oly rég ideje szent Benedek rendjében, hogy minden szokását megtanulhattam volna, te pedig még nem mutattad meg nekem, hogy a barátoknak kötelességek a nőszemélyeket éppúgy magokra venniök, miként a börtönket és virrasztásokat; mostan azonban, hogy immár megmutattad, ahogyan bocsánatot adsz nekem, ez egyszer, ígérem neked, hogy ebben soha többé nem vétkezem, hanem inkább mindig akképpen fogom végezni, ahogyan tőled láttam.

Az apát szemfüles ember volt, s azon nyomban látta, hogy ennek nem csupán több a sütnivalója, mint neki, hanem még szemtanúja is volt annak, amit ő művelt. Mivelhogy

pedig tulajdon bűne igen furdalta lelkiismeretét, szégyellte magát olyasmit cselekedni a baráttal, mire ő maga éppen úgy rászolgált, akárcsak amaz. Megbocsájtott hát neki, és lelkére kötötte, hogy egy kukkot se szóljon arról, amit látott: annak utána pedig észrevétlenül kibocsátották a leányzót és utóbb bizonyára több ízben is beeresztették.

## WORLD LITERATURE

### GIOVANNI BOCCACCIO (1313 - 1375)

was an Italian author and poet, a friend and correspondent of Petrarch, an important Renaissance humanist and the author of a number of notable works including the Decameron, On Famous Women, and his poetry in the Italian vernacular. Boccaccio is particularly notable for his dialogue, of which it has been said that it surpasses in verisimilitude that of just about all of his contemporaries, since they were medieval writers and often followed formulaic models for character and plot.

### DECAMERON - FOURTH NOVEL

Translated by J.M. Rigg

*A monk lapses into a sin meriting the most severe punishment, justly censures the same fault in his abbot, and thus evades the penalty.*

The silence which followed the conclusion of Filomena's tale was broken by Dioneo, who sat next her, and without waiting for the queen's word, for he knew that by the rule laid down at the commencement it was now his turn to speak, began on this wise:

- Loving ladies, if I have well understood the intention of you all, we are here to afford entertainment to one another by story-telling; wherefore, provided only nought is done that is repugnant to this end, I deem it lawful for each (and so said our queen a little while ago) to tell whatever story seems to him most likely to be amusing. Seeing, then, that we have heard how Abraham saved his soul by the good counsel of Jehannot de Chevigny, and Melchisedech by his own good sense safe-guarded his wealth against the stratagems of Saladin, I hope to escape your censure in narrating a brief story of a monk, who by his address delivered his body from imminent peril of most severe chastisement.

In the not very remote district of Lunigiana there flourished formerly a community of monks more numerous and holy than is there to be found to-day, among whom was a young brother, whose vigour and lustihood neither the fasts nor the vigils availed to subdue. One afternoon, while the rest of the confraternity slept, our young monk took a stroll around the church, which lay in a very sequestered spot, and chanced to espy a young and very beautiful girl, a daughter, perhaps, of one of the husbandmen of those parts, going through the fields and gathering herbs as she went. No sooner had he seen her than he was sharply assailed by carnal



concupiscence, insomuch that he made up to and accosted her; and (she hearkening) little by little they came to an understanding, and unobserved by any entered his cell together.

Now it so chanced that, while they fooled it within somewhat recklessly, he being overwrought with passion, the abbot awoke and passing slowly by the young monk's cell, heard the noise which they made within, and the better to distinguish the voices, came softly up to the door of the cell, and listening discovered that beyond all doubt there was a woman within. His first thought was to force the door open; but, changing his mind, he returned to his chamber and waited until the monk should come out. Delightful beyond measure though the monk found his intercourse with the girl, yet was he not altogether without anxiety. He had heard, as he thought, the sound of footsteps in the dormitory, and having applied his eye to a convenient aperture had had a good view of the abbot as he stood by the door listening. He was thus fully aware that the abbot might have detected the presence of a woman in the cell. Whereat he was exceedingly distressed, knowing that he had a severe punishment to expect; but he concealed his vexation from the girl while he busily cast about in his mind for some way of escape from his embarrassment. He thus hit on a novel stratagem which was exactly suited to his purpose. With the air of one who had had enough of the girl's company he said to her: — "I shall now leave you in order that I may arrange for your departure hence unobserved. Stay here quietly until I return."

So out he went, locking the door of the cell, and withdrawing the key, which he carried straight to the abbot's chamber and handed to him, as was the custom when a monk was going out, saying with a composed air: — "Sir, I was not able this morning to bring in all the faggots which I had made ready, so with your leave I will go to the wood and bring them in."

The abbot was pleased with the turn matters had taken, and received the key gladly, at the same time giving the monk the desired leave. So the monk withdrew, and the abbot began to consider what course it were best for him to take, whether to assemble the brotherhood and open the door in their presence, that, being witnesses of the delinquency, they might have no cause to murmur against him when he proceeded to punish the delinquent, or whether it were not better first to learn from the girl's own lips how it had come about. And reflecting that she might be the wife or daughter of some man who would take it ill that she should be shamed by being exposed to the gaze of all the monks, he determined first of all to find out who she was, and then to make up his mind. So he went softly to the cell, opened the door, and, having entered, closed it behind him. The girl, seeing that her visitor was none other than the abbot, quite lost her presence of mind, and quaking with shame began to weep.

Master abbot surveyed her from head to foot, and seeing that she was fresh and comely, fell a prey, old though he

was, to fleshly cravings no less poignant and sudden than those which the young monk had experienced, and began thus to commune with himself: — "Alas! why take I not my pleasure when I may, seeing that I never need lack for occasions of trouble and vexation of spirit? Here is a fair wench, and no one in the world to know. If I can bring her to pleasure me, I know not why I should not do so. Who will know? No one will ever know; and sin that is hidden is half forgiven; this chance may never come again; so, methinks, it were the part of wisdom to take the boon which God bestows."

So musing, with an altogether different purpose from that with which he had come, he drew near the girl, and softly bade her to be comforted, and besought her not to weep; and so little by little he came at last to show her what he would be at. The girl, being made neither of iron nor of adamant, was readily induced to gratify the abbot, who after bestowing upon her many an embrace and kiss, got upon the monk's bed, where, being sensible, perhaps, of the disparity between his reverend portliness and her tender youth, and fearing to injure her by his excessive weight, he refrained from lying upon her, but laid her upon him, and in that manner disported himself with her for a long time. The monk, who had only pretended to go to the wood, and had concealed himself in the dormitory, no sooner saw the abbot enter his cell than he was overjoyed to think that his plan would succeed; and when he saw that he had locked the door, he was well assured thereof. So he stole out of his hiding-place, and set his eye to an aperture through which he saw and heard all that the abbot did and said. At length the abbot, having had enough of dalliance with the girl, locked her in the cell and returned to his chamber. Catching sight of the monk soon afterwards, and supposing him to have returned from the wood, he determined to give him a sharp reprimand and have him imprisoned, that he might thus secure the prey for himself alone. He therefore caused him to be summoned, chid him very severely and with a stern countenance, and ordered him to be put in prison. The monk replied trippingly: — "I Sir, I have not been so long in the order of St. Benedict as to have every particular of the rule by heart; nor did you teach me before to-day in what posture it behoves the monk to have intercourse with women, but limited your instruction to such matters as fasts and vigils. As, however, you have now given me my lesson, I promise you, if you also pardon my offence, that I will never repeat it, but will always follow the example which you have set me." The abbot saw at once that the monk was not only more knowing than he, but had actually seen what he had done; nor, conscience-stricken himself, could he for shame mete out to the monk a measure which he himself merited. So pardon given, with an injunction to bury what had been seen in silence, they decently conveyed the young girl out of the monastery, whither, it is to be believed, they now and again caused her to return.



Pósa Zoltán

## NE LEGYEN MAGYAR HELYSÉG KÖNYVTÁR NÉLKÜL!

**Kultúrmisszió a Kárpát-medencében · Hardy F. Gábor, a Határtalanul Alapítvány titkára hisz az irodalom erejében**

Nagyszerű emberek – e két szó semmi ahhoz az emberfeletti teljesítményhez képest, amit a könyvtárakat létrehozó Határtalanul Alapítvány elnökségi tagjai – a legendás könyvtáralapító, Varga Gabriella gyergyói író, elnök és karizmatikus társa, Hardy F. Gábor író, titkár, Vencser László székelyföldi kanonok, püspök, társelnök, Oláh András energetikus, alelnök, Erdélyi László, a XVI. kerületi önkormányzat településmenedzsere, valamint az alapítók, Horváth Gábor Miklós és felesége, Tófalvi Szilvia újságírók – megvalósítottak. Hardy F. Gábor író, a Határtalanul Alapítvány ügyvezető titkára és megszállott mindenese a VIII. kerületi Polgárok Házában elmondta, hogy régi gyökerekre nyúlik vissza a könyvtáralapítás gondolata. Varga Gabriellával, a misszió mágneses erőközpontjával, ötletadóival először a kárpátjai Tiszaújlakon határozták el, hogy jótékonyági alapon segítkeznek újjáépíteni egy lerobbant állapotban lévő magyar iskolát.

Pallaszi szikraként pattant ki Varga Gabriella agyából a gondolat: a megújult iskola kapjon egy könyvtárat is. Két kezükkel szedték össze a bibliotéka darabjait úgy, hogy az élő szerzőkkel dedikáltatták is a műveket. Az iskolai könyvtár közkönyvtárrá is alkalmassá vált a környék magyarjai számára. A második, hasonlóan gazdag bibliotékát a székelyföldi, gyergyói Kilyénfalván hozták létre tavaly nyáron, s hála a két lelkes misszionáriusnak, tizenegyezer könyv gyűlt össze, így Kilyénfalva mellett Gyergyóditróban, Varga Gabriella falujában, az idősek napköziotthonában is sikerült mintegy kétezer-ötszáz könyvtárat alapítani. A kilyénfalvi bibliotéka egyházi iskolában kapott helyet, így egyszerre töltheti be az iskolai, az egyházi és a közkönyvtári szerepet is. Ezek után döntöttek úgy, hogy hivatalos, alapítványi keretek közé helyezik a tevékenységüket.

Így jött létre a Határtalanul Alapítvány, raktára a XVI. kerületben található, az anyaországi ünnepi rendezvények fő helyszíne pedig a Visi Imre utcai Polgárok Háza. Az adományozó kedv következtében annyi könyv gyűlt össze, hogy idén október 4-én könyvtárat szentelhettek az erdélyi Nyárádköszvényesen, ezt Szabó János kanonokról neveztek el, a háromszáz lelkes felvidéki Szécsénykovácsiban pedig kibővítették a könyvtárat. Itt maga a könyvtáreépület is megújult, s felvette Krúdy Gyula nevét. A közeljövőben Tordán, tavasszal pedig Szászrégenben avatnak könyvtárat, amelyhez most, mivel könyvekben a bőség zavarával küszködnek, inkább anyagi segítséget kérnek. Hardy F. Gábor különösen megkapónak tartotta azt a jelenetet, amikor a szécsénykovácsi avatáson összegyűltek a gyerekek,

és már az ünnep alatt lapozgatták a köteteket. Ez az élmény megerősítette az alapítványt abbéli törekvésében, hogy a Kárpát-medence minden magyar településén, falvakban, városokban, tanyákon létrehozzanak legalább egy bibliotékát. A cél: ne legyen magyar helység magyar könyvtár nélkül. Ebben most már egyre több segítőtőre találnak a szellemi Magyarországon létrejött kulturális egyesülések.

Igaza van Reményik Sándornak: a nemzeti lét záloga a templom és az iskola. Valamint az iskolához tartozó bibliotéka. Amíg ennyi becsülete van a magyar szónak, a magyar könyvnek, a magyar irodalomnak, addig nem hal ki a nemzet – fejezte be beszélgetésünket Hardy F. Gábor.

(Magyar Nemzet, 2008. november 18.)

## BEMUTATKOZIK A HATÁRTALANUL ALAPÍTVÁNY

„Rakd meg, rakd meg, magyar testvér, azt a tüzet,  
Isten tudja, mikor látunk megint ilyet.”  
(Kis kece lányom, népdalfeldolgozás, Misztrál: Ösvény,  
2002)

Cím: 1165 Budapest, Újszász utca 45/B. „i” ép. 107.  
Telefon: 20/512-2854

[www.hatartalanul.hu](http://www.hatartalanul.hu); [www.hatartalanul.extra.hu](http://www.hatartalanul.extra.hu)

ALAPÍTÓK

Horváth Gábor Miklós

Tófalvi Szilvia

A KURATÓRIUM TAGJAI

Varga Gabriella, a kuratórium elnöke

Prof. dr. Vencser László, a kuratórium társelnöke

Dr. Oláh András, a kuratórium alelnöke

Dr. Hardy F. Gábor, a kuratórium titkára

Erdélyi László, a kuratórium tagja

FELÜGYELŐBIZOTTSÁG

Éber Tamásné

Bosánszki Tibor

Kövér Gábor

GRAFIKUS

Egyed Tibor

“Az előttem álló, hangyszorgalommal elvégzendő, aprócska feladatok minden eddiginél nehezebbek. Ezek azok, amelyeket nap mint nap meg kell csinálnom...”

A tücsök hegedül egy nótát, és átadja nemes lelkét teremtőjének. A hangya jóval hosszabb ideig él, de minden másodpercét végigdolgozza. A halálos rémület hajszolja fűszálról fűszálra. Harmadik szereplője nincs a mesének.”

Horváth Gábor Miklós



Veszely Ferenc

## HATÁRAINK

Mint kenyér héja védi  
meleg, puha belét,  
határaink úgy védték  
a magyar nemzetét.

A zordon Kárpátoknak  
bércei, hú hegyek,  
maguk is védték népünk:  
őrítették, legyenek.

Folyók védték, ha kellett,  
ahol a part szakadt,  
máshol, ha kellett, mindig  
megvolt az akarat.

S Fiúménél a tenger  
adott egy kikötőt:  
egy életképes népet  
a világhoz kötöt.

Ekkor még volt egy ország,  
bár ármány-dúlta volt:  
nagyuraink nagy része  
más néphez idomult.

Hisz így volt ez örökkön:  
míg portyázott a had,  
az „ellen” összetartott,  
s az „együtt” szétszakadt.

S alig hogy hazatértünk  
ránk támadt a Nyugat:  
Pozsonynál, hogy szétvertük,  
mehúzták magukat.

De külső, belső ármány,  
mely testvért vakított,  
váltakozva országot  
vagy népet szakított.

Erős várunk, az Isten,  
az bizony mesevár –  
még akkor is ha tudta,  
hogymireánk mi vár.

Törökverő Hunyadink  
és Nándorfejérvár –  
a harangszó még hangzik...  
Miért? Ki tudja már?

És Déva vár, mit vérrel  
épített építő  
felette, mondd, mily régen  
hogymicsen már tető?

Királyaink elhaltak.  
Nem mind volt jó vezér,  
de eret vágni tudtak,  
és mindig folyt a vér.

„Több is veszett Mohácsnál,”  
vigasztaltuk magunk,

s csapás csapást ért rajtunk,  
és fogyott táborunk.

„Az nem lehet,” szavaltuk, s  
„nekünk van igazunk!  
A Szent Korona megvéd:  
történelmi jogunk!”

S taposott történelmet,  
s jogot két háború...

Felért az két Moháccsal,  
ha nem többel, s a bú  
megduplázódott újra:  
elesett, menekült –  
s ki menekülni se tud,  
mert más honba került!

Két halálos ítélet,  
két egymást követő,  
elvesztett világdúlás,  
s ezt betetőzendő:  
kirablás, néphülyítés,  
terror, nemzetölés,  
s hogy pár napra kitértünk –  
új igába verés.

„Szent szabadság!” Hogy vártunk!  
És a végén mi lett?  
Megjött a szabad rablás,  
S lett sok kisémmizett.

S a munkát befejezni,  
a kamatos kamat:  
kizsigereli népünk –  
már ami megmaradt.

Így végre „felzárkóztunk,”  
és Európa egy.

Hajléktalanná válunk?  
Az nekik egyremegy.

Mert hát egyrement mindig  
a kis népek sora:  
pusztultak, beolvadtak,  
hát mért lenne csoda

ha velünk is megesne  
mi sokszor megesett?

„Nem kell ebből csinálni  
egy külön esetet!”

Nemzetből népesség lesz,  
kása zabbal kevert;  
eladó lett az ország –  
a nép maga, levert.

Ki-ki keresi sorsát,  
ki tud, az menekül,  
ki nem, az tétlen vár, hogy  
árverésre kerül.

Adják-veszik a földdel  
testét, lelkét, magát –  
őt Vazulként vakítják,  
hogymicsen védje magát.



„Mert kinek kell határ ma?  
Az – mint maga a múlt –  
a nemzet ideálja  
korunkban elavult!”

S tényleg, minek határ ma?  
Hisz határtalanság  
e kornak jellemzője,  
nem ez az igazság?

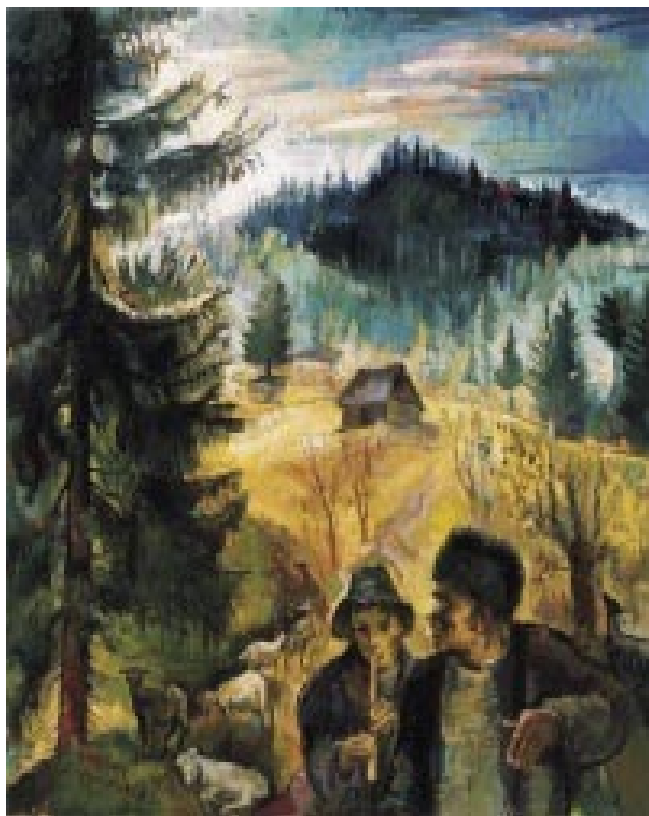
S határaink, mik védtek,  
már Trianon után  
hős népek pusztulhatnak –  
csak hogy az uzsora,

az éljen! S véle együtt  
éljen a pénzvilág!  
Olcsó bérmunka nélkül  
„a 'Világgazdaság,'

ami maga az élet,  
sőt annál fontosabb!...”  
S egyenként eltaposnak  
a kamatláb alatt.

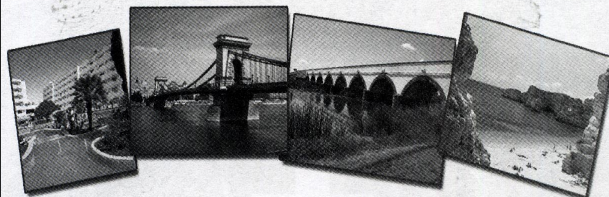
S majd ha eljön az óra,  
és elvégeztetett,  
nyelvével együtt pusztul,  
ki mit sem vétkezett.

Kamloops, 2009. Feb. 7-8.



Nagy Imre: Erdélyi táj pásztorokkal

**COLUMBUS TRAVEL**  
A hivatalos magyar utazási iroda 1960 óta



311 Sheppard Ave. E., Toronto, ON M2N 3B3

**416.224.5800**

Toll Free: 1.866.853.9304 \* Fax.: 416.224.5459

1262 Hurontario St., Mississauga, ON L5G 3H3

**905.271.1271**

Toll Free: 1.800.390.5292 \* Fax.: 905.271.7255

## *the coffee mill*

**MAGYAR ÉS EURÓPAI ÉTELEK**

**A LEGFINOMABB BÉCSI SZELET,  
GULYÁSLEVES**

**BORJÚPAPRIKÁS GALUSKÁVAL**

**NAGY SALÁTA- ÉS SZENDVICSVÁLASZTÉK**

**LIKŐRENGEDÉLLEL RENDELKEZÜNK**

**46. ÉVE ÁLLUNK VENDÉGEINK**

**RENDELKEZÉSÉRE!**

**MINDEN NAP NYITVA**

**D. E. 10-TŐL ESTE 11-IG**

**PÉNTEKEN ÉS SZOMBATON ESTE 12-IG**

**99 YORKVILLE AVE., TORONTO, ONTARIO**

**416-920-2108**

**ÉLŐZENE PÉNTEK, SZOMBAT**

**ÉS VASÁRNAP ESTE**

**VISIT OUR WEBSITE**

**[www.kalejdoszkop.com](http://www.kalejdoszkop.com)**

**A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas**

**Nagy Lexikona helyesírását**

**követi**

**IFJ.FEKETE ISTVÁN: KERESZTUTAK***Zenit könyvek, 2001.*

Érdekes hírrel szolgálhatok a kedves olvasóknak, amennyiben ifj. Fekete István nem veszi tolakodásnak, hogy magánlevélből idézek, aminek viszont általános irodalmi vonatkozásai vannak: "Irodalmi berzenkedésemről annyit, a pesti Móra Kiadóval kötöttem egy szerződést, miszerint 2040-ig, tehát 32 évig minden évben kihoznak két FEKETE ISTVÁN és egy ifj.FEKETE ISTVÁN könyvet. Jelenleg öt új könyvem vár kiadásra náluk. Mikor ezek elfogytak, azt a könyvemet adják ki újra, melyet anyagilag előnyösnek tartanak. Azt sajnos nem garantálta (a Móra által felajánlott) szerződés, hogy én 2040-ig életben maradjak."

De lássuk magát a könyvet, a XXI. század új pikareszk regényét, amely valójában a XX. század nagy világégéseiről szól, de úgy, ahogyan a történelmi események keresztettk az emberi sorsokat. Innen a cím is: Keresztutak, bár a könyv 178. oldalán szereplő BOLOND VILÁG inkább jellemezné a kort, akár alcímként is. Az író tollát tehát a történelmi események vezetik, a gonosz valót csak kiszinezik az egyéni sorsok.

A regény Rejtő Jenő szellemében indul: "Az oráni kikötőben épp hangos hajókürt harsant, amikor.../5.old./, majd az oldal közepetáján jó nagy betűkkel a főszereplő neve: Étienne Hordós. A regény helyszíne tehát egy északafrikai francia helyőrség, a szereplők ebből fakadóan francia idegenlegiósok, a hírhedt nehéz fiúk, akik gyakran nemcsak rosvott múltjuk elől menekültek ide, de a börtönbüntetés elől is. Az időpont a II. világháború utáni zűrzavaros évek.

A főhős 1944 őszén leventeként, de inkább kényszermunkásként, került Németországba, elvesztette családját, majd világcsavargó lett, de társai, a francia professzor, a náci tiszt, az örmény cirkuszi kézdobaló, az olasz színész is sorstverte hazátlanok, akik azért valahol, lelkük mélyén emberek maradtak. "...az emberek túlnyomó többsége jó és becsületes. S akik szeretik a könyvet, azok meg különösen tisztességesek."/132. old. / És fiatalságukból eredően derűlátóak!

Bár a könyv többnyire férfiportrékat és sorsokat tartalmaz, de azért egy-egy megkapó női portréban is remekel, édesanyák, feleségek, alkalmi szeretők megrajzolásában.

A könyv Rejtő Jenő mellett egyre több olvasmányélményre is utal, Móricz, Maupassant, Steinbeck hatására. Móriczzal kapcsolatosan költői hitvallás születik, "...Légy jó mindhalálig... Ki is írta? ...igen, Móricz Zsigmond... De kinek fontos ez?... De igenis fontos... az írónak is és az emberiségnek is... Mert a kultúra formálja az emberiséget..."/308.old./ A mondanivaló természetesen ennél sokkal összetettebb: szó van itt politikáról, történelemről, általános emberi erkölcsről, de korunk kényes kérdéseiről is, mint a zsidó kérdés, vagy a homoszexuálisok,

pedofilok és biszexuálisok kérdése, amely napjaink Amerikáját is nagyon foglalkoztatja. Különben az egész légiós társaság igen emlékeztet Amerika mindenholra összesereglett, tulajdonképpen hazátlan polgáira, akiket egy helyen így jellemez: "A hazátlan embernek pedig a pénz igen sokat jelent: függetlenséget, kis biztonságot, nyugalmat és talán otthont is..."/265.old./

Jól dokumentáltan leplezi le a második világháború kulisszatitkait – angol-francia ellentéteket, Pearl Harbort megelőző eseményeket, kémjelentéseket-, sok helyen a német nép pártjára áll és bírálja a győzteseket: "Az önérzeteskedést csak a győztesek engedhetik meg maguknak...te a náciizmust csak addig fogadtad el, amíg embertelenné nem lett. Német vagy, és a fajtád szeretete és a hazafias öntudat vagy nemzeti büszkeség még nem bűn. Bűnné csak akkor válik, ha terveid megvalósításához vezető utat más nemzetek halottainak csontvázával kövezed ki." Ilyen alapon nyíltan párhuzamba állítja a német náciizmust, az orosz kommunizmust és az amerikai imperializmust. Sokat foglalkozik a vesztesek és győztesek viszonyával, a magyar jövőről pedig így vall:

"Csakis úgy maradhatunk éleiben mint nemzet, ha nemcsak a szívünk és a lelkünk, hanem még a vérünk is piros-fehér-zöld színű!... a boldogabb nemzeti jövőben való hit... tudás, becsület, munkaszeretet, humanitás, istenhit, és hazaszeretet..."/242.old./ Nem maradnak el a könyvből az általános emberi kérdések sem, a szeretet és szerelem, férfi és nő viszonya, a női lélek felvillantása, az udvarlás pszichológiája, csakhogy néhányat említsek és mellette a korrajz: "...olyan idők jártak akkor, hogy olyan könnyen sírva fakadtunk, akárcsak szerelmes és túlérzékeny bakfisok. Hisztériások voltunk és neuraszténiaások, érzelmeskedtünk és érzélgösködtünk." A könyvnek nemcsak cselekménye, szerteágazó mondanivalója lebilincselő, de könnyed, mókás a stílusa is. Megtaláljuk az ifj. Feketére jellemző hasonlatokat, megszemélyesítéseket, és ellentéteket is. Igaz, szerkezetileg maga a regény is nagy ellentétre épül: a XX. sz. történelme és a jóra született és jóra vágyó kisemberek világa.

Az utolsó oldal így összegez: "Az élet valójában nagyon szép, de csak akkor, ha ezt a szépséget meg tudjuk osztani néhány emberrel."/324.old./

Remélem, a könyv olvasása közben született gondolataimat sikerült megosztanom olvasóimmal, és sikerült felhívnom a figyelmet a műre.

Az amerikai emigrációban élő magyar író, ifj. Fekete István regényét őszintén ajánlom nemcsak a háborús történeteket kedvelő olvasóknak, de azoknak is, akik mélyebben éreznek, érdeklődnek az emberi lélek mélyrétegei iránt és a politika förtelmes bugyrai iránt is.

*Tatár Etelka*



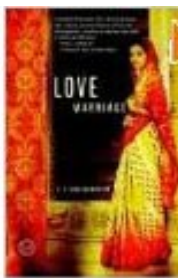
Kati Reкаи

**LOVE MARRIAGE, BY V.V. GANESHANATHAN**

Random House Trade Paperbacks

This is a remarkable first novel by a young woman of Sri Lankan background. Emigration from one's home to a foreign land with its uncertain consequences and its social perils that are always extremely difficult have been duly documented by many well-known authors. What is often ignored in these accounts is the confusion and complexity that faces the second generation in its attempts to reconcile the values and mores of their parents' birthplace with the many traditions still upheld and practised by them.

V.V. Ganesanathan cleverly uses the concepts of "love marriage" and "traditional (arranged) marriage" as the framework through which to develop her larger themes of conflict and estrangement. Her main protagonist, Yalini, is the American-born daughter of Sri Lankan parents who met, fell in love and married in the United States, much against



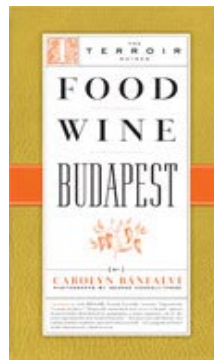
the wishes of her mother's Tamil Tiger brother in Sri Lanka. It is this brother's terminal illness that many years later re-unites the family in Toronto, the second largest Tamil community outside Sri Lanka, and reveals their past wherein generation upon generation faced and fought violent ethnic and political struggles.

Kumaran, Yalini's dying uncle, educates her to the best of his ability about the decades-old conflict between not only the Sinhalese and Tamil factions in Sri Lanka but also between the ethnic Tamils and the militant Liberation Tigers of Tamil Eelam or Tamil Tigers. While he has reconciled himself to his sister's love marriage and even admires its obviously successful outcome, he has arranged a traditional marriage for his own daughter, Janani, with an active supporter of the Tigers in Toronto. It is through Kumaran and his tales of Yalini's ancestors and their complicated lives and relationships that the origins and the history of Sri Lanka's bloody past and present conflicts unfold.

V.V. Ganesanathan writes with passion and sensitivity. Although not written as an autobiography, the author is also a second-generation child of immigrants coming to terms with her parents' Sri Lankan past and her Western present and future. Her multi-layered and emotional novel which was first conceived as her senior thesis at Harvard University is an excellent evocation of a particular country and particular immigrant experience. Yet the tension between traditional "old world" values and modern Western values and behaviour applies to second-generation immigrants from all nations. Their histories may differ but their struggles to define themselves are much the same.

**FOOD WINE BUDAPEST,****BY CAROLYN BANFALVI**

The Terroir Guides



Most guide books devote some space to recommendations of restaurants in their coverage of countries and cities but it is rare to find a series of guides solely devoted to the foodies and oenophiles of the world who search for ever-new locales in which to sate their adventurous appetites.

Carolyn Banfalvi, an American from Washington, D.C. has lived in Budapest since 1999 and her guide to Budapest's and Hungary's culinary and wine treasures is a wonderful tribute to one of the world's most delicious cuisines.

She also introduces the reader to the history, geography, culture and traditions of Hungary that have combined to influence the character of the region's food and wine. Fine dining in Hungary dates back to the reign of King Matyas from 1458 to 1490 who, with his Italian wife, Queen Beatrice of Aragon, frequently held exquisite banquets at their palace.

The Queen brought Italian chefs and pastry chefs with her and through them introduced the nation to unknown delicacies such as garlic, onions, pasta, chestnuts, figs, herbs and turkeys to her adopted country. These were incorporated into Hungarian dishes with great success.

During the many subsequent political upheavals and numerous changes in sovereignty and borders many other ingredients were integrated into Hungarian cooking. The Turkish occupation brought with it tomatoes, corn, cherries, filo pastry, paprika and coffee. The coffee brought about an explosion of coffee houses of which there were 600 in Budapest alone. They became the centre of intellectual and social life, a haven for journalists and writers and some like the New York and Gundel's, after magnificent refurbishing to their original glory, are still flourishing today

Communism in Hungary did not lend itself to culinary heights but since its demise in 1989 wining and dining in Budapest has reclaimed its past grandeur. Banfalvi not only describes the best restaurants for pörkölt (goulash) töltött káposzta (cabbage rolls) and palacsinta (sweet or savoury crepes), coffee houses for strong espressos and pastry shops for Dobos torta (Dobos torte) in Budapest but also the numerous day trips to wineries available from the city. She also has excellent sections on food and wine retail shops, specialty kitchen supply stores, farmers' markets and, most helpfully, how to get to them by car, taxi or public transportation. She even includes a most useful English/Hungarian dictionary of culinary terms. The text is brought



colourfully to life by Hungarian-born George Konkoly-Thege's superb photography.

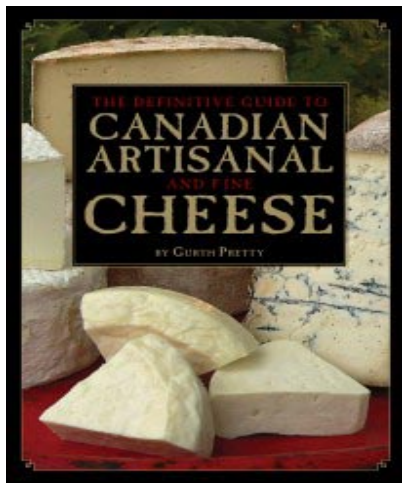
This book is a must for anyone planning a visit to Budapest but it is also a delight for all gourmands who want to learn about the wonderful foods and wines of Hungary. A word of warning. Do not read it when hungry or when there is no Hungarian restaurant nearby.

## THE DEFINITIVE GUIDE TO CANADIAN ARTISANAL AND FINE CHEESE

by Gurth Pretty & Tony Aspler. Whitecap Books

Not too many years ago the only heralded Canadian cheese was cheddar and to serve or drink Canadian wine was on the one hand an unpleasant experience, on the other a shamefully embarrassing act.

How times have changed. Canadian cheddar is still regarded as the finest cheddar in the world but alongside it are enough wonderful Canadian artisanal and fine cheeses to fill a 350-page, illustrated book, complete with a 12-page index.



Chef Gurth Purdy, a graduate of Toronto's George Brown College, travelled across Canada to meet and interview the hundreds of cheese producers in the land and discovered a vast selection of more than 1700 different cheeses in the process. Purdy begins his book with an overview of the history of cheese-making in Canada dating back to 1541. He then briefly discusses cheese terminology, categories of cheese, production levels and the all-important methods of buying and storing cheese. He then takes to the road, beginning in Nova Scotia, and documents the cheeses produced in that province, in New Brunswick, Prince Edward Island, many regions of Quebec, Ontario, Manitoba, Alberta and British Columbia. It is a book that can serve both as a food and travel guide. Each cheese is photographed and its provenance and availability duly described and noted. The variety and quality of the cheeses makes the mouth water as do the tantalizing recipes from hors d'oeuvres to desserts that Chef Pretty describes at the book's end. A wonderful preview for

his latest book that he co-wrote with Canadian wine guru, Tony Aspler.

Pretty and Aspler's wine and cheese cookbook is a superb creation. Pretty provides his thoughts on and culinary expertise in cooking with cheese and Aspler complements them with his views on what Canadian wines should accompany Pretty's delectable but relatively painless to make recipes. Both men join together in drawing up an excellent wine and cheese primer, meaningful for both beginner and veteran cheese and wine lovers. There are also two very useful pairing lists of cheeses and wines; one Canadian, the other international. It is immediately evident that, like the evolution of Canadian artisanal and fine cheeses, Canadian wines have become award-winning vintages, their quality and taste admired and respected world-wide.

Enhancing the attractiveness of the delicious recipes and glasses of wine is Geoffrey Ross's photography, Ryan Jennings's food styling and Michelle Mayne's cover design and photography. Both these books are must-haves in a worthy cook book collection and are perfect host/hostess or special occasion gifts. Be sure to buy two copies of each, one set to give, the other to keep.

## AMERICA AND THE WORLD

Conversations on the Future of American Foreign  
Policy

by Zbigniew Brzezinski and Brent Scowcroft.

Moderated by David Ignatius

Published by Basic Books

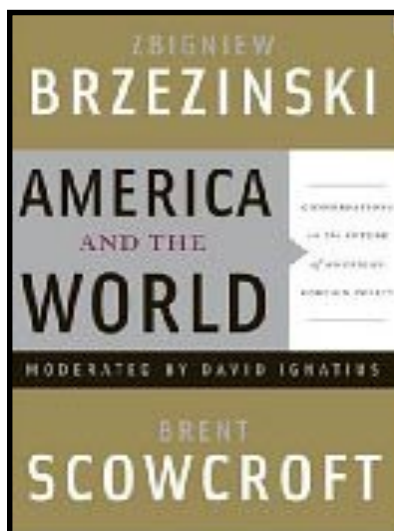
As America and the world excitedly awaits the presidency of Barack Obama, the problematic domestic and international issues facing the recently-elected 44th President of the United States are staggering in scope. This book is a most fascinating and timely list of recommendations to the new President by two former presidential National Security Advisors, Jimmy Carter's Zbigniew Brzezinski and George H.W. Bush's Brent Scowcroft.

These two veteran foreign policy experts sat around a table, in the spring of 2008, with well-known journalist/novelist David Ignatius, presently a columnist for the Washington Post newspaper, and answered his questions on a variety of foreign policy matters that a new President, now known as President Obama but then still a question mark, would have to face. In a series of eight conversations the men broach the future by looking back at the past and how that past has influenced the present and future. They discuss the end of the Cold War, globalization and its erosion of national boundaries, 9/11 and its subsequent war on terror and the impact of these events on the current "new world environment".

Although belonging to opposite political parties and in service to two very different masters, Brzezinski the



Democrat and Scowcroft the Republican tend to agree surprisingly often in their world views and the “fixes” needed for global peace and stability. They comment in detail on the development and changing landscapes of the Middle East, China, the Far East, India, South Korea, Russia, and Europe. They address ever-increasing global problems such as energy, the environment, economics, security, and how the United States’ foreign policy of the future must deal with these regions and areas of concern if the US is to regain its reputation as the world’s most powerful and moral leader. The invasion of Iraq is defined as “this crisis of our own making”, vocally opposed from the start by both advisors. Iran, North Korea, Afghanistan, Pakistan, the Arab-Israeli conflict, as well as Iraq, are major and immediate dilemmas that must be resolved by America “playing a unifying rather than a divisive role”.



In their advice for the first 100 days of the new administration, Brzezinski and Scowcroft both firmly advocate that the US behave with dignity toward all other nations, acknowledge and accept their cultural differences and respect their national aspirations. “Not every country wants or needs American-style democracy”, they both say. It is a privilege to be able to share the views of these men as they discuss matters of grave consequence to us all. It is also a relief to read words of sage advice on how these problems can be solved. This book will be of great interest and enjoyment to ardent followers of politics and history but also to those who care about the sorry state of the world today and want to find out ways in which that state can and must

**A HIRDETÉS MAGÁBAN FOGLALJA  
AZ ÉVI ELŐFIZETÉST IS.  
MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK,  
FELFRISÜL, HA LAPUNKAT OLVASSA**

## KALEJDOSCOPE PUBLISHING

**AZ ÖN ÉLETE IS TÖRTÉNELEM!  
MESÉLJE EL UNOKÁINAK IS!**

**KÖNYVÉT MI KIADJUK MAGYARUL, ANGOLUL  
VAGY KÉT NYELVEN**

**KÉZIRATÁNAK FORDÍTÁSÁT VÁLLALJUK**



**E-mail: [rosacae@hotmail.com](mailto:rosacae@hotmail.com)**

**[www.kalejdoskop.com](http://www.kalejdoskop.com)**

**Tel.: 416 491 4631**



## FÜGGETLEN MAGYAR RÁDIÓ

**FŐSZERKESZTŐ:  
BEDE FAZEKAS ZSOLT**

**MINDEN SZOMBATON DÉLUTÁN 5-TŐL 7-IG**

**AZ AM 530-AS KÖZÉPHULLÁMON**

**<http://www.magarradio.ca>**

## AMERIKAI MAGYAR ÚJSÁGOT!

**P. O. Box 7416 Baltimor,  
MD 21227-0416, USA**

# Ondi Studio

MULTIMEDIA



**- BALAZSPHOTO -**

## ÉNEKELJEN VELÜNK!

**A MAGYAR KULTÚRKÖZPONT**

**BARSI ERNŐ NÉPDALKÖRE VÁRJA**

**JELENTKEZÉSÉT MINDEN VASÁRNAP DÉLUTÁN**

**TEL.: 416 386 0989**




# FELHÍVÁS

**közadokozásra, Trianon-emlékmű állításához**

1920. június 4-én a versailles-i Trianon kastélyban írták alá az I. világháborút lezáró békeszerződést. A több mint ezeréves magyar hazát, az akkor 920 éves Magyar Királyságot szüklátókorú politikusok darabokra törték. A Magyar Királyságtól, a történelmi Magyarországtól elvették területének több mint 2/3-át, és 3,3 millió magyar honfitársunk került határainkon kívülre. A szocializmus évtizedei alatt Trianonról nem lehetett megemlékezni, a Trianon-emlékműveket lerombolták, a határokon kívül maradt magyar testvéreinket sorsokra hagyták. Azt hittük, a rendszerváltással minden megváltozik, de családunk kellett. Csonka-Magyarország fővárosában, Budapesten ma sem lehet Teleki-szobrot, Wass Albert-szobrot, Trianon-emlékművet állítani. A liberális kormány nemzetellenes kampányával meggátolta a kettős állampolgárságról szóló népszavazás sikerességét is. Ezért még aktuálisabbá vált tervünk egy Trianon-emlékmű felállításáról.

Az emlékműállítás Nagykörű település jobb érzésű lakóinak pártoktól független civil kezdeményezése, melyet támogat az Ártér Nagykörűi Kulturális és Művészeti Egyesület és Nagykörű Önkormányzata is. Az emlékmű tervezésével és megalkotásával a Karcagon alkotó, Munkácsy-díjas és Szervatius-díjas Györfi Sándor szobrászművészt bízunk meg. A tömbhalom belsejében szeretnénk elhelyezni az elkészült területekről hozott egy-egy követ és egy-egy márk földet is.

Adományait a Takarékszövetkezetről külön e célra nyitott számlára várjuk.  
Postai befizetéshez csekket tudunk küldeni.

belföldi: 69400324-10000977  
külföldi: nemzetközi számlaszám, IBAN: HU69-69400324-10000977-00000000  
Aktuális információk a [www.trianon-emlekmu.hu](http://www.trianon-emlekmu.hu) honlapon.  
A szervezők nevében: Horváth Ferenc és Romhányi József.  
Elérhetőségeink: E-mail cím: [geotiszta@dunaweb.hu](mailto:geotiszta@dunaweb.hu) vez. tel.: +36-56-494-101, mobil: +36-30-2780-735 5065 Nagykörű, Vörösmarty utca 7.

## "A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN"

*Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segítük Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonsága megvalósításában.*



**Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.**  
Senior Financial Consultant  
390 Brant Street Suite 600,  
Burlington, ON L7R 4J4

**Investors Group**  
SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™  
Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)  
Fax: 905-333-3559  
e-mail: [gabor.vaski@investorsgroup.com](mailto:gabor.vaski@investorsgroup.com)  
[www.investorsgroup.com](http://www.investorsgroup.com)

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS\*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK

▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations  
\* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.  
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company  
\*\* Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.



## A TORONTÓI MAGYAR KULTÚRKÖZPONT VÁRJA A MAGYAR HONFITÁRSAKAT! MINDIG ÚJ ÉS VÁLTOZATOS PROGRAMOKAT AJÁNLUNK. HOZZA EL BARÁTAIT IS!

THERE IS ALWAYS SOMETHING  
HAPPENING AT THE HUNGARIAN  
COMMUNITY CENTRE  
COME IN!  
840 St. Clair Ave. West, Toronto  
Tel.: 416 654 4926  
[www.hccc.org](http://www.hccc.org)



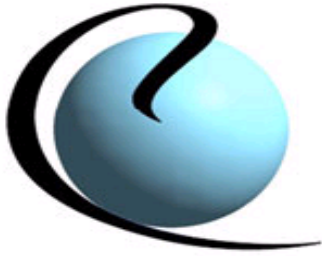
## PLUMBING

SOKÉVES GYAKORLATTAL  
ÚJ MUNKÁT ÉS  
RENOVÁLÁST VÁLLALUNK.  
BIZALMÁT JÓ ÉS OLCSÓ  
MUNKÁNKAL VISZONOZZUK.

**Punyi István**  
519-942-0184 cell: 416-818-7982

## Olvassa a Montreáli Magyar Krónikát! Kapható a torontói Magyar Házban

**Gyors barátságos szolgáltatás kedvező áron!**



**CORVINA**  
Printing & Design

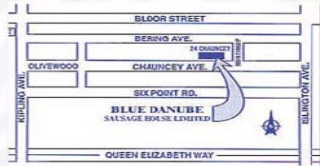
Fekete-fehér/Színes Nyomtatás  
Fekete-fehér/Színes Fénymásolás  
Szkennelés, Fax szolgáltatás  
Web és Grafikus Tervezés  
Számítógép javítás, telepítés  
Névjegykártyák, Borítékok,  
Szórólapok, Naptárak, Könyvek  
Meghívók, jegyek, katalógusok

**830 St. Clair Ave. West, Toronto, ON.**  
**Tel: 416-658-3434, Fax: 416-658-6613**  
**e-mail: info@corvina.ca, www.corvina.ca**

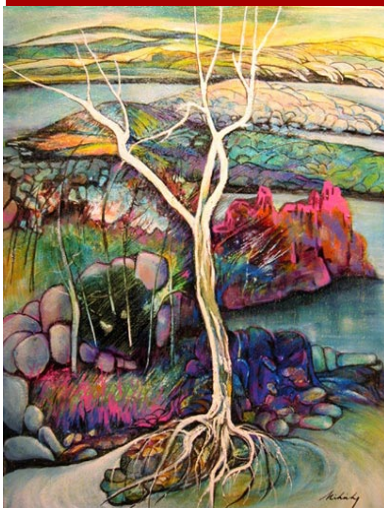
**BLUE DANUBE**  
SAUSAGE HOUSE LIMITED



Igazi magyaros jóízű friss hentesárak  
Finom házi sütemények  
Magyar áruk bőséges választéka  
Szeretettel várja Önöket a Balega család



24 Chauncey Ave.,  
Etobicoke, ON M8Z 2Z4  
**Tel: (416) 234-9911**  
Fax: (416) 234-9122  
bluedanubesausagehouse.com



**Magda Mihály**  
Artist

22 Martin Crescent,  
Toronto, ON, M4S 2V4  
Tel.: 416-484-8773  
Fax: 416-484-8748

E-mail:

Magda@Mihaly.com  
www.MagdaMihaly.com

**SZENT GYÖRGY**



**BARANTA KLUB**

<http://szentgyorgybaranta.extra.hu>



GOLD & WOOD  
PARIS

## delta OPTICAL

A uniquely irresistible optical shoppe,  
which will facilitate the latest in fashionable  
eyewear and also provide impeccable  
functionality with maximal comfort.

Collections like: Theo, Zenka, Face & Face,  
Alain Mikli, Starck, Lindberg, Gold & Wood,  
ic! Berlin and more

SQUARE ONE MALL - 100 City Centre Drive, Mississauga, ON,  
L5B 2C9; Tel.: 905-896-4030; Fax: 905-896-4031

FAIRVIEW MALL - 1800 Sheppard Ave. East, Toronto, ON,  
M2J 5A7; Tel.: 416-491-1115; Fax: 416-491-1146

HILLCREST MALL - 9350 Yonge Str., Richmond Hill, ON,  
L4C 5G2; Tel.: 905-883-1144; Fax: 905-883-1148

*Magyar szívrrel, kanadai fogorvosi tudással...*

**DR. DENCS KATALIN FOGORVOS**  
DENTAL SURGEON, TORONTO

**TEL: 416-222-7979**



- ➔ Fehér porcelán koronák, hidak, fogfehérítés
- ➔ Fogszabályozás felnőtteknek, gyerekeknek
- ➔ Tömések, gyökérkezelések, szájsébeszet
- ➔ Kanadai megelőző rendszeres fogtisztítások
- ➔ Visszatérő fejfájások, nyaki fájdalmak és alvási zavarok kezelése, amelyek fogászati eredetűek

- 280. Sheppard Ave. East #213
- Yonge St. és a Bayview Ave. között félúton
- Ingyenes felszíni és földalatti parkolóhelyek

